

مثنوی

نور محمدی

اسرار حیات ملایه سلا

از شایسته اقبال ایم - آیت الله العظمی

با تمام حکیم و فیلسوفان و شایسته نظامی

در یونین سیم پرس لایطع گردید

(بار اول تعداد ۱۴۰۰)

دیباچہ

مینوی کسی طویل الذیل دیباچے کی محتاج نہیں تاہم اس کے مقاصد کی ایک
 مختصر تشریح ضروری ہے جس طرح حیاتِ افراد میں جلبِ منفعت دفعِ مضر تعیینِ عمل
 و ذوقِ حقائقِ عالیہ احساسِ نفس کے تدریجی نشوونما۔ اس کے تسلسل۔ توسیع
 اور استحکام سے وابستہ ہے اسی طرح مللِ اقوام کے حیات کا راز بھی اسی احساس
 یا بالفاظِ دیگر ”قومی آنا“ کی حفاظت تہذیب اور استحکام میں مضمر ہے اور حیاتِ ملیہ
 کا انتہائی کمال یہ ہے کہ افرادِ قوم کسی آئینِ مسلم کی پابندی سے اپنے ذاتی جذبات
 کے حدود مقرر کریں تاکہ انفرادی اعمال کا تاباں و تناقض مٹ کر تمام قوم کیلئے
 ایک قلبِ مشترک پیدا ہو جائے۔ افراد کی صورت میں احساسِ نفس کا تسلسل قوتِ حافظہ
 سے ہے اقوام کی صورت میں اس کا تسلسل و استحکام قومی تاریخ کی حفاظت سے ہے
 گویا قومی تاریخ حیاتِ ملیہ کے لئے بمنزلہ قوتِ حافظہ کے ہے جو اس کے مختلف
 مراحل کے حیاتیاتِ اعمال کو مربوط کر کے ”قومی آنا“ کا زمانی تسلسل محفوظ و قائم
 رکھتی ہے۔ علمِ بحیات و عمرانیات کے اسی نکتے کو مدِ نظر رکھ کر میں نے ملتِ اسلامیہ

کی بہت تیزی اور اس کے مختلف اجزاء و عناصر پر نظر ڈالی ہے اور مجھے یقین ہے کہ امت مسلمہ کی حیات کا صحیح ادراک اسی نقطہ نگاہ سے حاصل ہو سکتا ہے البتہ اس ضمن میں ایک ضروری سوال پیدا ہوتا ہے اور وہ یہ ہے کہ ایسی مختص الہدیت جماعت کا انحطاط زائل کرنے اور اس کی زندگی مضبوط و محکم کرنے کے عملی اصول کیا ہیں؟ اس سوال کا مجمل جواب ثنوی کئے و توں حصوں میں آچکا ہے مگر مفصل جواب کے لئے ناظرین کو انتظار کرنا چاہئے اگر وقت نے مسامت کی تو اس ثنوی کا تیسرا حصہ اسی سوال کا تفصیلی جواب ہو گا۔

استاذی حضرت قبلہ مولانا مولوی سید میر حسن صاحب دافضہ ہم پر فیسر مری کالج سیالکوٹ اور مولانا شیخ غلام در صاحب گرامی شاعر خاص نظام دکن خلد اللہ ملکہ و اجلالہ میرے شکریئے کے خاص طور پر مستحق ہیں کہ ان دونوں بزرگوں سے بعض اشعار کی زبان اور طرز بیان کے متعلق قابل قدر مشورہ ملا۔ علیٰ ہذا القیاس اپنے احباب میر نیرنگ میرزا اعجاز اور مولانا عمامہ دی کا بھی سپاس گزار ہوں کہ بعض مطالب کی تحقیق میں ان سے بھی مدد ملی۔

محمد اقبال

پیشکش حضورِ ملتِ انڈیا

منکر نتواں گشت اگر دم زخم از عشق
ایں نشہ بن غیث اگر باد گرے بہت

عرفی

ختم بر تو دورہ ایام کرد

ہمگرد لہا جگر چاکان تو

جلوے ہائے خوش ریش آشنا ختم

”اے تماشا گاہِ عالم روئے تو“

اے تیرا حق زبدہ اقوام کرد

اے مثالِ انبیا پاکان تو

اے عشق دگیراں دل ختم

اے فلکِ مُشتِ غبارِ کوئے تو

ہمچوموج آتش تہ پامیری

اے نظرِ حسن تر سازا دہ

رمزِ سوز آموز از پروانہ

طرحِ عشق انداز اندر بن

خاطرِ ام از صحبتِ تر ساگر

ہم نوا از جلوہ اغیار گفت

بردِ ساقی جبینِ فرسواو

من شہید تیغِ ابروئے توم

”تو کجا بہتر ماشامیری“

اے راہِ کعبہ دور افتادہ

در شہرِ حمیس کُن کاشانہ

تازہ کُن بامِ مصطفیٰ پین

تا نقابِ رُوئے تو بالا گرفت

داستانِ گیسو خسار گفت

قصۂ منغ زادگانِ ہمو او

خاکم و اسوۂ کوئے توم

از ستایش گشت تری بالاتم

از سخن آئینه سازم کرده اند

بار احسان بنیاد گردم

سخت کوشتم مثل خنجر درین

گرچه چرم موج من بتانیست

پرده زلم شنیستیم

دشمن را بادستی انکرم

برت جانم نیاز آورده است

پیش من یوان فرو ناید سرم

وز سکندربنیازم کرده اند

در گلستان غنچ گرد دهنم

آنجی دمی گرم از سنگ گراں

بر کف من کاسه گردانیست

صدید موج شنیستیم

خلعتی بخشدم را خاکستم

هدیه سوگوگداز آورده است

از آسمان آنگوں می چکد	بر گل صبحم چو شبنم می چکد
من جو بار بکتری سازمش	تا به صحن گلشنت اندازمش
زانکه تو محبوب یارمستی	همچو دل اندر کنارمستی
عشق تا طرح فغان در سینه بر سخت	آتش او از دلم آئینه بر سخت
مثل گل از هم شکافم سینه را	پیش تو آويزم این آئینه را
تا نگاہ افگنی بر روی خویش	می شود ز من بگیری رگسوی خویش

باز خوانم قصه پاریته ات

تازه زدم غمهای سینه ات

از پئے قوم ز خود نا محسوس
 در سکوتِ نیم شب نالایندم
 جانم از صبر سکون محروم
 از زور دشمنان کرمش
 سوختن چوین لاله سیم تا گجا
 اشک خند خویش مریم چو شمع
 جلوه افروزم خود کا ستم
 یک نفس فرصت ز سون نیست

خواستم از حق حایت محسوس
 عالم اند خواب و من گریانم
 و درین باحیی و یاستیوم
 تا ز راه دیده بیر کرمش
 از سحر در یوز شب بنم تا گجا
 باشبِ یلدا آرزوم چو شمع
 دیگران را محسوس اراستم
 بنفتم اشک منده ادرین نیست

جانم اندر سپیکر فرسوده	جلوه آپ ہے است گرد لودہ
چوں مرا صبح ازل حق آفرید	نالہ در ابریشم و تم پید
نالہ افشاگر اسرار عشق	خوبائے حسرت گفتا عشق
فطرت آتش و ہخاشاک را	شوخی و پراہنہ بخش خاک را
عشق را داغے مثال لالہ	در گریانش گل یک نالہ
من بہیں یک گل ستا نہ نم	محشر ہے خوابِ شرارتِ نم

تاز خاکت لالہ زائے برمد

نغمہ ہائے نغمتہ سرسویں زند

فن منبر

۱۲۶

تکتاب منبر اسلام احمدی

تہذیب

در معنی ربط فرد و ملت

جو ہر اکمال از ملت است

فرد را ربط جماعت رحمت است

رونق تنگامہ احرار باش

تا توانی با جماعت یار باش

حرز جان کن گفته خیر بشم

فرد و قوم آئینه یک دیگر اند

فرد می گیر ملت احترام

فرد تا اندر جماعت گم شود

مایه دار سیرت دیرینه او

وصل استقبال و ماضی او

در لشرف و مقام ملت است

پیکرش از قوم هم حاشش ز قوم

بشیطان از جماعت و تر

هم خیال و هم نشین و هم سر اند

ملت از افرادی باید نظام

قطره سوط است از مردم

رفته و آینه را از آئینه او

چون ابد انتها اوقات او

احتساب کار او از ملت است

ظاهرش از قوم و پنهانش ز قوم

دربان قوم گویا می شود

پخته تر از گرمی صحبت شود

وحدت و مستقیم از کثرت است

لفظ چو از بیت بیرون

برگ سبز گزنه را خویش تر

هر که آب ز مزم ملت نخورد

قوت نه از مقاصد غافل است

قوم با ضبط آشنا گرداندش

برده اسلاف پویا می شود

تا بمعنی فرو هم ملت شود

کثرت اندر حدت حدت است

گوهر مضمون بحسب شکست

از بهاران تا ارمیدش گسخت

شعله های نغمه در خوش فسر

قوتش شفقگی را مایل است

زرم و مثل صبا گرداندش

پایه گل مانند شمشادش کند	دست پند که آرازش کند
--------------------------	----------------------

چون اسیر سلقه امین شو	
آهوی رم حواو مشکین شو	

تو خودی از بخودی نشناختی	خوش را اندر گمان نداشتی
جو نهر رست اندر خاک تو	یک شعاعش جلوه ادراک تو
عیش پیش از غم از غمش	زنده از انقلاب هر دوش
واحد است بر نمی تابد وئی	من تا او من استم تو توئی
خوش را روشن باز و خوش ساز	ناز هادی پرورداندر نیاز

آتش از سوز او گرد بلند

فطرتش آزاد و هم زنجیری است

خوگری کار هم پیدش

چون خلوت خویش را بکشد

نقش گیرندارش او می شود

جبر قطع اختیارش می کند

ناز و نیاز است کم خیز و نیاز

در جماعت خود شکن گرد خودی

این شریر شعله اندازد کند

جز و او را قوت کل گیری است

هم خم دی هم ندگی نامیش

پای در هنگامه جلوت نهد

من زبانی بر دوش او می شود

از محبت یارش می کند

ناز و نیاز سازد هم خیز و نیاز

ناز و نیاز بر گنجین گرد خودی

دھنگتہ ہاچوں تیغ پولا دست تیر

گرنی فہمی ز پیش ما گریز

۴۴

در معنی این کہ ملت از اختلاط افراد پیدا می شود

تکمیل تربیت از نبوت است

رشته این داستان در گم است

از چین اورا چو گل چینیم

حفظ آواز از آئین است

از چہ و بر بستہ بط مرم است

و جماعت را بنییم

قطر تش و رفتہ بختیانی است

سودش در شاهراهِ زندگی
 مرمانِ خوگر یک دیگر شوند
 در زبَرِ زندگی یارِ هم اند
 محفلِ انجمِ جذبِ یارِ هم است
 خیمه‌گاهِ کاروانِ کوهِ جبل
 سستِ بی‌تار و پودرِ کار
 سازِ برقِ آینه‌کِ نوآخته
 گوشمالِ بستِ جو ناخوردۀ

له‌آورد گاهِ جنگ

آتشِ آوَر گاهِ زندگی
 منفعتِ یک شتِ چو گوشتِ
 مثلِ همکارانِ گرفتارِ هم اند
 هستیِ کوکبِ کوکبِ محکم است
 مرغزارِ دهنِ صحرا و تل
 ناکشوده‌چسپِ پندارِ او
 نغمه‌اش در پرده‌نارِ دخته
 زخمه‌های آرزو ناخوردۀ

تاب سامان محفلِ نوزاده اش

نمودید سبزه خاش هنوز

منزلِ یو و پری اندیشش

تنگ میانِ هستی خاش هنوز

بیم جانِ سرسبز آب و گلش

جانِ او از سختِ کوششِ زنده

هر چه از خود می دد بزرادش

تا خدا صاحبِ دل پیدا کند

می توان بپنجه چیدن باره اش

سرخون اندر گِلِ تاشش هنوز

از گمانِ خود رسیدن پیشش

فکرِ او زیر لبِ بهش هنوز

هم با دستانِ می لرزد و لش

پنجه در امانِ فطرت کم زند

هر چه از بالا افتد بزرادش

کز فغانِ نغمه اشا کند

ساز پر دازے کہ از آواز او

دور بے مایہ ضو گیر از او

زنده از یک دم و صد پیکر کند

ویدہ او می کشد لب جان مد

رشته اش کو بفلک دادرس

گلستان دشت و در پیدا کند

از تف او ملتے مثل سپند

یک شرمی افگند اندر دلش

خاک انجست حیات تازہ

ہر متاعی ارج نو گیر از او

مخلفے رنگیں نہ یک سانہ کند

تا دوائی میر کی پیدا شو

پارٹے زندگی را ہمارے

تازہ اندازِ نبط نہ پیدا کند

بر جہد شور افکن و ہنگام بند

شعلہ در گیری گرد و گلش

آوازہ - اصطلاح موسیقی - وہ نواز و مقام سے ترکیب پائے - تلخی ہے دین و دنیا کی طرف۔

نقش پایش خاک اینیا کند	دوره را چشمک زین سبنا کند
عقل عریان و دهر پیرایه	بخشد این بایه را سر مایه
دامن خمی ز نذر اخگرش	هر غیش باشد باید از ریش
بند از پاکشاید بنده	از خداوندان باید بنده
گویش تو بنده دیگر نه	زین بتیان بجز با کتر نه
تا سوسه یک مد عایش می کشد	حلقه آئین بایش می کشد

نکته توحید باز آموزدش

رسم آئین نیاز آموزدش

کامیابی کا اسرار
ارکانِ حقیقیہ

رکنِ اول

توحید

پے بہ منزلتِ داز توحید	وہاں کیف و کم گردید
کشتیِ درگاہِ ساس گنج	ورنہ اینچ پر منزل گنج

اہل حق را رمز توحیدِ بَر است	۴ و راقی التَّحْمِیْنَ عَبْدًا مُخْمَرًا سِت
تا ز اسرار تو بنماید ترا	امتحانِش از عملِ باید ترا
دین از حکمتِ ازو آئین ازو	زور از وقوتِ ازو تمکین ازو
عالمانِ جلوہ اش حریتِ	عاشقانِ را بر عملِ قدرتِ
پستِ ایندِ سایہ اش گرد و بلند	خاکِ چون کسیرِ ارجمند
قدرتِ او برگزیند بنده را	نوعِ دیگر آفریند بنده را
درِ حق تیزتر گردد تگش	گرم تر از برقِ خونِ اندر گش

۵ إِنَّ كُلَّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا إِلَهُ الْقَوْمِ عَبْدًا مُخْمَرًا سِت

بیم شک میر عمل گیر حیات	چشم می بیند جسم کائنات
-------------------------	------------------------

چون مقام عبده محکم شود

کاسه در زیره جامم بشود

ملت بیضیاتن و جان لا اله	ساز ما را پرده گردان لا اله
--------------------------	-----------------------------

لا اله سرائی اسرار ما	پرده بند از شعشع افکار ما
-----------------------	---------------------------

عرش از لب چوین دل آید	زندگی را قوت افزاید
-----------------------	---------------------

نقش اوگر سنگ گیرد دل شود	دل گر از یادش نسوزد گل شود
--------------------------	----------------------------

چون دل از سوز غمش فرو ختمیم	خمرین امکان آید سو ختمیم
-----------------------------	--------------------------

سوز او بگداخت این آئینه را	آب لہا در میان سینه را
نیست غمیز داغ او کلا مرا	شعله اش چون لاله در گہا مرا
خوش فانی و بخت و الو و دمی شود	اسو از توحید احمر می شود
شوق رستی ز سمانگی است	دل مقام خوشی و بیگی است
روشن از یک حلوہ این سینا	ملت از یک رنگی دلہا
در ضمیرش مدعا باید یکے	قوم را اندیشہا باید یکے
ہم عیار خوب و بشت او یکے	جذبہ باید در شربت او یکے
نیست ممکن انجمن این انداز فکر	اگر نباشد سوز حق در ساز فکر

ما سمانیم اولادِ خلیل	از ایبکم گیر اگر خواهی دلیل
با وطن و آبستت دیرم	بر نسب و بنای تعمیرم
اصل ملت و وطن دین که چه	باد و آب و گل پتیدن که چه
بر نسب از اشدن نادانی است	حکم او اندر تن و تن فانی است
ملت ما را اساس دگر است	این اساس اندر دل منضم است
حاضریم و دل بخائب بسته ایم	پس بنده این و آن رسته ایم
رشته این قوم مثل انجم است	چون نیم نگاهم است

لَهُ مِلَّةَ آيِكُمْ اِبْرَاهِيْمَ (آیه شریفه)

نیر خوش گانِ پینِ یک کیشیم	یک ناکِ یک ہیں یک اندیشیم
دے مائل مالِ مالِ یکیت	طرز و اندازِ خیالِ مالِ یکیت

مازِ جہت کے او خواں شدم
یک زبان و یک دل و یکجاں شدم

در معنی این که بایں و خزن خوف اُمّ انجائست
 و قاطع حیات و توحید الله بایں امراض می کند

مرگ را سامان از قطع آرزوست له زندگانی محکم از لا تقطعوا

تا امید از آرزوی پیم است تا امید از زندگانی را سم است

تا امید به چو کور افشار است اگر چه بوندی پامی آرت

تا توانی بند ده آن تا مرادی بسته آن

له لا تقطعوا من رحمة الله (آیه شریفه)

زندگی را یاس خواب آور بود	این دلیل سستی عنصرو
چشم حایل سر مرشد اعمی کند	روز روشن را شب بیدار کند
از دوش میر قوائے زندگی	خشک گردد چشمهای زندگی
خفته با غم در تیک حاست	غم رگ جان را مثال نشتر است
اے که در زندان غم باشی ای	از نبی سلیم لا تحزن بگیر
این صدیق تو را صدیق کرد	خوشش از پیمان تحقیق کرد
از رضا مسلم مثال کو کست	دوره سستی تسلیم بر لب است

لا تحزن ان الله معنا + (آیه شریفه)

گر خدا داری غم ازاد شو

از خیال بشو کم ازاد شو

قوتِ ایمانیت افزایت ^۱ و رَوِ لاخَوْفٌ عَلَيْهِمْ بَايَتْ

چون کلیمه سوره فرعون ^۲ و رَوِ قَلْبِ خَوْشِشِ لا تَخَفُ مَحْكَمُ

بهیم غیر الله عمل را دشمن است ^۳ کار این زندگی را بهمن است

عزم محکم ممکنات اندیش ازو ^۴ بهمت عالی تا ملکش ازو

تخم او چون در گنج خویش را نشاند ^۵ زندگی از خود نمائی باز ماند

^۱ و رَوِ لاخَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ هُ (آیه شریفه)
^۲ يَمْوَسِي لَاتَخَفُ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيْ الْمُرْسَلِينَ (ر)

فطرتِ او تنگ تاب سازگار
 آورد از پا طاقِ قمار را
 دشمنیِ تیر ساں اگر بنید ترا
 ضربِ تیغِ او قومی تر می فتد
 بیمِ خون بند است اندر پای ما
 بر نمی آید اگر آهنگِ تو
 گوشِ تاشد که گرد و غمِ خمر
 بیمِ جاسوس است از اقلیمِ مرگ

تنگ تاب سازگار
 می باید از دماغ افکار را

بادلِ لرزانِ دستِ عسکر
 می باید از دماغ افکار را
 از خیابانِ چو گلِ حنید ترا
 هم نگاهش مثلِ خنجر می فتد
 ورنه صیلِ است دریا می ما
 زرمِ بیمِ است چنگِ تو
 بر فلکِ ناله رودرِ تخمین
 اندر نقشِ تیره مثلِ بیمِ مرگ

چشم او بر بمن کج حیات	۱۵ گوش او بگزیر اخبار حیات
بهر شرنیپاں که اندر قلب است	صل او بیم است اگر نبی در است
لا به مکاری و کین و دروغ	۱۶ این همه از خوف میگیر و فروغ
پرده زویر یا پیرایش	فتنه را غوش مادر و دانش
زانکه از بهمت نباشد استوا	می شود خوشنوبان سازگار

هر که در مصطفیٰ فهمیده است

شرک را در خوف مضمر دیده است

۱۵ بزرگیر - چور ۱۶ لایه - خوشامد *

سحر حق تیر از سحرِ سفاک گفت

ای پر سیا جوهرند ز قاف تو

قوتِ بازوئے خالدِ بیدار

آتشِ قهر خند اسرارِ بیات

دیر بگویم بامیانِ کبر شمع

از کمالِ آیم چو سوسه سینه

گرنه باشد میانِ قلبِ سلیم

چاکِ چاکِ اندرِ خود گردنش

تبیخ را در گرمیِ سپا گرفت

دو فقرِ حید از سلاف تو

شام بر سر شفقِ پاشیده

جنتِ الفردوس ز بسایات

هر کجا باشم سرِ آتشم

نیک می بینم به تو سینه

فازغ از اندیشه های سبزه

نیمه را موجِ خوں و شمشیر

ورفتی و ز قلب مومن است	ظاہر شد روشن نور با صفت
------------------------	-------------------------

از قف آب گرد جان من

ہم چو شبنم می چکید پیکان من

حکایت شیر شہنشاہ عالمگیر رحمۃ اللہ علیہ

شاہ عالمگیر گدوئل آستان	اعتبار دودمان گورگان
-------------------------	----------------------

پایہ سلامیان ترازو	اخترام شعبہ پیغمبر ازو
--------------------	------------------------

میان کازا کفر و دین	ترکش مار خدنگ ازین
---------------------	--------------------

تخم الحادے کہ اکبر روید	باز اندر فطرت را اومید
شمع دل در سینه روشن بود	علت از فساد این نبود
حق گزید از بند عالمگیر را	آن فقیر صاحب شمشیر را
از پے احیای دین مامور کرد	بهر تحریک یقین مامور کرد
برق شمشیر من الجاوست	شمع دمه من در لیاخت
کوفت فغان استاهاست ختند	وسعت دراک او نشناختند
جانم از مظلومی اومتی پد	اشک خن از دیده دل محکم
اشعه تحوید را پرانه بود	چون بر اسم ندین بتخانه بود

دصفِ شایسته‌هاں نکھایتے

فقیرِ اوارِ ترش سداستے

اے سپہدارِ شہنشاہِ فقیر

با پرستگاہِ وفا اندیشہ

طاہراںِ یخِ انبرِ شجر

خیمہٴ درخیزِ حقیقت از مجاہد

دشتِ ازبیتش لہرِ زبده

نہ پر عالمگیرِ رازِ دگر

روزِ آن مینہٴ تاجِ کویر

صبحِ گاہاں شد بہ سیرِ شہ

خوشِ اکنفیتِ با سحر

شاہِ مرا گاہِ شدِ محو نما

نغمہٴ ز شہِ دامنِ دشت

بویِ انسانِ دامنِ دشت

دستِ ناپدید خنجر بر کشید

دلِ بخود را بنده ادا ندیشید

باز سوئے حق میدانِ ناصبو

انجینِ دلِ خود نما و خود شکن

بنده حق پیشِ مولیٰ لاسته

تو ہم آنے ناواں دل سے دست

خوش را در باز و خود را با گیر

عشقِ آتش ز بنِ بندِ پیچ

شتر ز شیر را شکم از ہم درید

شیرِ قالیس کرد شیرِ پیشه را

بود معراجش نمازِ با حضور

دارد اندر سینه مومن وطن

پیشِ ماطل از نعم بر جاسته

شاید را محملِ آوَر بدست

دامِ سترا ز نیاز و ناگیر

رو به حق باش و شیرِ پیچ

خوفِ حق عنوانِ ایمان است پس

خوفِ غیر از شرکِ کفران است پس

رُکْنُ دُوم

رسالت

تَارِكِ أَقْلٍ بِرَسْمِ خَلِیْمٍ ۱۰۰ انبیاء انھیں پاپا و دیل

۱۰۱ افس غروب نے الائنہ وال پذیر تلخ ہے آیت شریفہ لَا أُحِبُّ لَافِلِیْنَ كَیْطَر

۱۰ اس خدائے لم یزل آیتے ۱۰ دشتِ دل آرزوئے ملتے

۲۰ جوئے اشکِ چشمِ بخاشنِ حکید ۲۰ تا پیامِ لہو لبتی شنید

۳۰ بہرہا ویرانہ آبا و کرد ۳۰ طائفانِ خانہ بنیاد کرد

۴۰ تا نہالِ ثُبِّ عَکینا غنچہ بست ۴۰ صوتِ کارِ بستِ نشست

۵۰ حق تعالیٰ سپیکرِ افرید ۵۰ وز رسالتِ تنِ با جاں و مید

۶۰ حروفِ صوتِ ریں عالمِ ہدیم ۶۰ از رسالتِ مصرعِ نمونِ شمیم

۷۰ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةٌ مُسْلِمَةٌ لَكَ ۷۰

۸۰ وَعَهْدُ نَا إِلَىٰ آبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهْرًا بَيْتِي

لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ۸۰

۹۰ رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادِعَ مَدْيَنَ رِجْعَ عِنْدَ بَنِي

بَنِيهِ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَبُعْ عَلَيْنَا إِذْكَ أَنْتَ الثَّوَابُ الرَّحِيمُ ۹۰

از رسالت بین ما آئین ما	از رسالت جهان تکوین ما
جزو ما از جزو ما لای تفک است	از رسالت هزار مایک است
از رسالت حلقه گرد ما کشید	انکه شان او یکتا من یبید
مرکز او وادی طحت	حلقه ملت محیط فست
اهل عالم اسپا حتم	ماز حکم نسبت ملتیم
مثل موج از نیم یزیم	از میان بحر او یزیم
نعره زن مانند شیر در سب	آتش در حر و یو آرم

له اهل ائمه فی خدمته - کاللیت احد مع الاشبه فی جم

بنگری با دیده صدیق اگر	معنی حرم کنی تحقیق اگر
از خدا محبوب تر گردنی	قوت قلب و جگر گردنی
حکمتش حل الوریست	قلب من کتابش قوت است
چون گل از باد خزان افروخته است	دانش از دست نمان است
این سحر از آفتابش یافت است	زندگی قوم از دم او یافت است
از شعاع مهر او تابست	فرو از حق ملت از روی زده است
هم نفس هم عاشقیم ما	از رالت هم نواشتیم ما
پنجتیه چون وحدت شو ملت شود	کثرت هم عاودت شود

زنده هر کثرت بندِ حدت

دینِ فطرت از نبی آموختیم

این گهر از بحرِ بی پایان است

تا نه این حدت دستِ بارو

پس خدا بر ما شریعت ختم کرد

رونق از ما محصلِ ایام

خدمتِ سیاقی گری با گذشت

لا نبی بعد از احسانِ خداست

و حدتِ مسلم دینِ فطرت است

درِ حق مشعلِ افروختیم

ما که یکجا نیم از احسانِ او

هستی ما با ابد همدم شود

بر رسولِ ما رسالت ختم کرد

اورسلِ اَختَم و ما اقوام را

دوام را از آخرین جا گذشت

پرونده ناموسِ دینِ مصطفی است

حفظِ سرحدتِ ملت ازو

قوم را سرما رتقوت ازو

تا ابد اسلام را شیرازه بست

حق تعالی نقش بر پیشانیست

مسلم ازین حق صہبا کشد

نعره لا قوم بعدی می زند

بیرای مصطفی پروانه

آمتی از ما سوا بیگانه

دوره اش شمعِ حریمِ آفتاب

آمتی از گرمی حق سینه تاب

کعبه بیت خانه ما رسیده

کائنات از کیف او رنگین شده

اکرم او نزد حق اتقای او

مرسلان و انبیاء ابای او

بیا
آیت الله العظمی
امام خمینی
رحمہ اللہ

گل مؤمنان چه نذر دلش	حریت بر سر آویز گلش
ناشکیب امتیازات آمده	در نهاد او مساوات آمده
همچو سوار از فرزندان او	پیخته از قالو ابلی پیمان او

سجده حق گل بسپایش زوه

ماه و انجم بوسه برپایش زوه

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ بِرَبِّكَمُ قَالَ الْوَابِلِيُّ (آیه شریفه)

حکایت ابو عبیدیان در معنی اخوت اسلامی

۴۵

شید اسیر مسلمی اندر نبرد	قائدی سپه سالار
گبار باران دیده و عیار بود	قائدی از قائدان بزرگ بود
از مقام خم و خبر ارش نه کرد	حلیه جوی و پرفرو مکار بود
گفت منجی بهم که جان بخشی مرا	بهم نام خم و خبر ارش نه کرد
کرد مسلم تیغ را اندر نیام	چون سلمانان ما بخشی مرا
چون درفش کویانی چاک شد	گفت خونت بختن بر من حرام
	آتش اولادِ ساسان خاک شد

له قائد سپه سالار بزرگ بود - نام شمشاد ایران - ۳۵ درفش کویانی - ایرانیان علم کا نام

اشکارا شد کہ جان است

قتل و از میر عسکر خواستند

بو عبید اس سید فوج حجاز

گفت ای یار اسلام نیم ما

تخم عثمان فوائے بود را

ہر یکے از ما امین ملت است

ملت اگر دو اساس جان فرو

گرچہ با بیا دشمن با بوده است

میر سربازان ایران است

از فریب سخن آراستند

در غامضش لشکر بے نیاز

ما چنگیم و یک آستینیم ما

گرچہ اخلق بلال و قنبر است

صلح و کنش صلح و کین است

عهد ملت می شود پیمان فرو

مسلمے اور اماں بخشوده است

خونِ اولے معشرِ خیر الانام

بردم تیغِ مسلماناں حرام

حکایتِ مراد و معمار در معنی و اتِ اسلای

درفتنِ تعمیرِ نایمِ بلند

مسجدِ زکرمِ سلطانِ مراد

خشمگینِ گردِ تقصیرِ او

وستِ آنِ ریہِ از بنجرِ برید

بود معمارِ زنتِ سلیمِ بخند

ساختِ آصنعتِ گرفتارِ

خوشناییدِ شاہِ را تعمیرِ او

آتشِ سوزنده از چشمِ چکید

جوئے خوں از ساعدِ محاررت

اس ہنرمند کہ دستش سنگِ مُنفت

گفت ایسے پیغمبر حق گفتار تو

سُفینہ پیشِ سبطِ شاہانِ نیم

قاضیِ دلِ بدِ انداختہ لب

زنگِ از ہیبتِ قرآنِ پدید

از خجالتِ دیدہ بر پا دوختہ

یک طرفِ فریادِ دعویٰ کرے

پیشِ قاضیِ ناتوانِ وزارت

داستانِ جو بر سلطانِ باز

حفظِ امینِ محمد کا تو

قطع کُن از روئے قرآنِ عموم

کردشہ در حضورِ طلب

پیشِ قاضیِ حقِ کاراں رسید

عارضِ او لالہ انداختہ

یک طرفِ شائبہ نشہ کز دہ فرے

گفت شمع از در خجلیت و دام	اعتراف از جرم خود آورده ام
گفت قیاضی فی القصاص حیوة	زندگی گریز این قاف و ثبات
عبد مسلم کمتر از احرار نیست	خون نشه رنگین تر از معمار نیست
چون او این آیه محکم شنید	دست ایشان از ستمین بر و کشید
مدعی را تا ب خاموشی نماند	آیه بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ خواند
گفت از بهر خدای بخشیدمش	از برای مصطفی بخشیدمش
یافت مورے بر سیمای ظفر	سه سطره بر این چویم نگر

لَهُ وَ لَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيوةٌ يَا اُولِي الْاَلْبَابِ (آیه شریفه)

۴۵ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ (آیه شریفه)

پیشِ قراں سَندِ مولا کیست

بوریا و سَندِ دنیا کیست

معنی سِتِ اسلا و حائِثِ کربلا
در معنی سِتِ مینہ سِتِ درویشِ کربلا

اگر دُش از بندِ مہرِ دوست

عشقِ ناممکنِ ناممکنِ است

پاک تر چالاک تر بیاک تر

عشقِ چوگانِ باز میدانِ عمل

بہر کہ بیانِ مایہِ موجودِ است

مومنِ عشقِ او عشقِ از مومنِ است

عقلِ سفاکِ است و سفاکِ تر

عقلِ رنجاکِ اسبابِ عمل

عشق صید زربازو افکند

عقل را سر بر آید و شکست

آن کند تحمست تا ویران کند

عقل چون باد ازین در جهان

عقل محکم از اساس چون چند

عقل مگوید که خود پیش کن

عقل مانع آتشنا از اکتساب

عقل گوید شاد شو آباد شو

عقل مکار است و دام می نهید

عشق را غم و یقین لایق است

این کند ویران که آبادان کند

عشق کیاب و بهار و گراں

عشق عریان از لباس چون چند

عشق گوید امتحان خویش کن

عشق افضل است و با خود حسا

عشق گوید بنده شو آزاد شو

عشق را آرام جان حسیست ناله اش را ساربان حسیست

آتش شنیدستی که به گامم عشق با عقل هر دو یکدیگر کرد

آن امام عاشقان و پرتول و آزاد ز بستان رسول

اللهم الله باریسم الله معنی ذبح عظیم الله سپهر

بهر آن شهزاده خیر اسل ووش ختم المرسلین نعم الجبل

سرخ رو عشق غمخوار خون او شوخی این مصرع از مضمون او

در میان امت آن کیواں جفا همیو حرف قل هو الله ذکر کتاب

له وقد یناه یدبح عظیم (آیه شریفه)

له نعم الجبل جهلکما ونعم العلان انتما (حدیث)

ایں قوت از حیات آید بیدار	موسمی و فرعون و شکر و نیریز
باطل آخرت است سرسری است	زند حق از قوت شکر است
حریت زبیر اندر مریخت	چون خلافت شکر از قرآن گسخت
چون سحاب قبله باران در قدم	خاست آن جلوه خیر لایم
لاله در برانه ها کاریدور	برزین کر بلا باریدور
بوج خون او چمن ایجاد کرد	تا قیامت قطع استبداد کرد
پس بنائے لاله گردید است	بهر حق در خاک و خون غلطید است

له حق که بنائے لاله هست حسین (خواجہ حسین الدین چشتی رحمۃ اللہ علیہ)

خود نکرتے باچنیں سامان سفر	معاش سلطنت بودے اگر
دوستانِ بیزواں ہم ^{۶۲} عد	دشمنانِ حق یک صحرا ^{۶۳} تعد
یعنے آں اجمالِ تفصیل بود	سرِ ابراہیم و امیل ^{۶۴} بود
پایدار و تند سیر کامگا	عزمِ اوچوں کو ہزاراں استوا
مقصدِ حفظِ ایمن ^{۶۵} اویس	تیغِ بہر عزتِ دین است ^{۶۶} بیس
پیشِ فرعونے سرش افکندہ ^{۶۷} نست	ماسوئدر ^{۶۸} مسلمان بندہ ^{۶۹} نست
ملتِ خجِ ابید را ^{۷۰} بیدار کرد	خونِ اتفیسیر ^{۷۱} اسرار کرد

تبیخ لاچوں ان میاں سر کشید	ازرگِ رباطِ باطل خوش کشید
نقشِ اَلَا اللہ بر صحرائو شست	سطرِ عنوانِ نجاتِ مالتو شست
رمزِ قرآن از جسیں آختیم	ز آتشِ اشعسہ اندوختیم
شوکتِ شام و فریادِ اورفت	سطوتِ غرناطہ ہم از یاد رفت
تاریا از زخمہ اش لڑاں منہو	تازہ در تیکب سیرِ ایمان منہو

اے صبا اے پیکِ دورِ افتادگان
اشکِ بارِ خاکِ پاکِ اورسگان

در معنی این کلمه پس ملت میگوید و در لسان

پس نهایت میکانی ندارد

جوهر با مقابست	باد تشنج با مقابست
هندی و چینی سفال جام است	رومی و شامی گل اندام است
قلب از هند و روم شام است	مرز و بوم او بحر اسلام است
عقد قومیت مسلم نشود	از وطن آقائے مهاجرت نمود
حکمتش یک ملت گیتی نورد	بر اساس کلمه حمید سیر کرد

تاز بخش شئی سلطان	مسجد باشد ہمہ رو نہیں
انکہ در قرآن خدا اور استوار	انکہ حفظ جان اے موعود بود
و شمنای دست ایزدیش	لڑہ برتن از شکوہ فطرتش
پس چرا از مسکن آبا گزشت	تو گمان داری کہ از اعدا گزشت
قصہ گویان حق ما پوشیدند	معنی ہجرت غلط فہمیدند
ہجرت آمین حیات مسلم است	این اسباب ثبات مسلم است
معنی اواز تنکابی رست	ترک شبنم بہرِ سیم است

لہ وَاللّٰهُ يَعْصِيكَ مِنَ النَّاسِ (آیہ شریفہ)

بگذران گل گلستان مقصود تست

مهر را ازاده فتن آبرو تست

همچو جوهری از باران میخواه

بود بحر تلخ و یک ساشد

بایدت اینک تسخیر همه

صوت مایی به بحر آباد شو

بهر از قید حیات آزاوشد

بوی گل از ترک گل با نگر است

این یار سپریه بیند سود تست

عرصه فاق زیر پست او

بیکران دهرن یار میخواه

ساحل زریه از شرم بگشت

تا تو می باشی فرای همه

یعنی از قیدت ام آزاوشد

چون فلک در جهت آباشد

در فراخای چین و گستر است

اے کہ یک جا چرین اندختی

مثل بلبل با گلے در ساختی

چون بار قبول از دوش گیر

گلشن اندر حلقہ آغوش گیر

از فریبِ عصرِ نو ہشیار باش

رہ قدمائے اہر و ہشیار باش

اں سخاں قطع اتوت کرد ہاند

بر وطن تعمیر ملت کرد ہاند

تا وطن را شمع محفل ساختند

نوع انسان را قابل ساختند

جنتے جستند بر بس القار

ما اخلوا قومہم دار البوار

اے ائمہ قرآنی الدین بدلو نعمت اللہ کفر و اخلوا قومہم
دار البوار جہنم یصلوئہا و بس القار (آیہ شریفہ)

این شهر خربت عالم برده است

مردمی اندر بر افسانه شد

روح از تن رفت و نیست نام

تا حکومت مسند نه گرفت

قصه دین مسیحی فسر

اسقف از بپاقتی ماند

قوم عیسی بر کلیسا پازده

دهریت چون حایمه مذنب درید

المنحی سپکایار آورده است

اومی از آدمی به گانه شد

اومیت گم شد اقوام نام

این شهر در گلشن مغرب گرفت

شعله شمع کلیسائی فسر

مهرها از کف بون افشاند

نقد آئین حلیا پازده

مرسل از حضرت شیطان رسد

نهیست اندام - اعضا جسمانی

تصفیه - پاپائی

اس فلا نسائمی باطل است	۱۰ عمر مراد و دیدہ مردم شکست
نسخہ بہر منشایان نوشت	در گل ماوانہ پیکار کشت
فطرتِ سوء ظلمتِ رخت	حق ز تیغِ خامہ و لخت
بتگری مانس از پشیم	بست نقش تازہ اندیش
مملکتِ دین و معبود ست	فکر او ندوم را محمود ست
بوستہ بر پائے این معبود زد	نقد حق را بر عیارِ سود زد
باطل از تعلیم او بالیدہ است	حیلہ اندازی فنے گردیدہ است

۱۰ فلا نسائمی یعنی سکی اولی۔ کتاب الملوک کا مشہور صنف جو فارس میں پیدا ہوا۔

طرح تدبیریوں فرجام پخت	۱۵	این خشک جاوہ ایام پخت
------------------------	----	-----------------------

شب بچشم اہل عالم چیدہ است	مصلحت تیزویر انا امیدہ است
---------------------------	----------------------------

در معنی این کہ ملت محمد نہایت زیبا ہوں ندارم

کہ و ام این ملت شریفہ موجود است

در بہاراں خوش بلبل دیدم	استخیر غنچہ و گل دیدم
-------------------------	-----------------------

۱۶ خشک - کانٹے۔

چوں عروساں غنچه با آسته
از زمیں یک شهر انجم خاسته

سبزه از اشک سحر شویده
از سرو آب جو خوابیده

غنچه برمی مد از شاخسار
گیرش با نسیم نه کنار

غنچه از دست گلچین خوش
رحمتی از چمن بوی کشد

یست قمری آشیان بلبل برید
قطره شبدم رسید بوبرید

رحمت صده ناپایدا
کم نسازد و نوق فصل بهار

از بیاں گنج فراوانش بهار
مخمل گلهاست خندانش بهار

فصل گل از نستر باقی تر است
از گل و سرو من باقی تر است

کمان گوهر پے گوهر گے	کم نگر دواؤ شکست گوهرے
صبح از مشرق بر خورشید افت	جام صدوز از خم ایام رفت
بادہ باخوردند و صہبا باقی است	دو شہا خوں گشت و فربا باقی است
ہیچنان از فردائے پے پیر	ہست تقویم امم با پند تر
در سفر باریست و صحبت قیامت	فرد رہ گیر است و ملک قیامت
ذات و دیگر صفاتش دیگر است	سنت ملک و حیاتش دیگر است
فرد بر می خیزد از شستہ گل	قوم را بد ازل صاحب لے
فرد پور شخصت و بیقتا است و بس	قوم را صد سال مثل یک نفس

زند قومه از حفظ ناموس کهن	نزد فرد از ارتباط جان و تن
مرگ قوم از ترک مقصود حیات	مرگ فرد از خشکی روحیات
از اجل فرمان پذیر مثل فرد	اگر چه بملت بپذیر مثل فرد
صلش از بهنگامه قائم است	امت مسلم از آیات خداست
استوار از سخن بگفت	از اجل این قوم بپرواست
از دوام و دوام اگر است	و کرامت اقسام اگر است
از قرن این صراغ آسوده است	تا خدا آن یطفی و فرموده است

و لکلّ امّة اجل رایب شریف ۱۰ انا نحن نزلنا الذکر و انّا له لحفظون ۱۱
 ۱۲ یُریدون ان یطفیوا نور الله یا قواهم و الله مبین نوره و لولیک الذکر

اُمّتِ در حق پستی کماله

تقریب آور این تیغِ صیل

تا صداقتِ نه گدازدش

ما که توحید را بحکمتِ سیم

آسمان با سرِ سپار داشت

بند ما از پاکشود آن فتنه را

فتنه پا مالِ آتشِ محشر

نخنه صد شوبِ آغوشِ او

اُمّتِ محبوبِ صاحبِ دل

از نیام آرزوهای خلیل

غیر حق سوزِ برقِ همیش

حافظِ رمزِ کتابِ حکمتِ سیم

در غل یک فتنه تا مار داشت

بر سرِ ما از مود آن فتنه را

کشته تیغِ نگاہشِ محشر

صبحِ امروزِ نئے اید و شِ او

سطوتِ مسلم بجاکِ خونِ تمید

تو مگر از چرخِ کج رفتار پس

آتشِ تا ماریاں گلزارِ کسیت؟

زانکه مارِ افطرتِ برابیم

از تیرِ آتشِ براندازیم گل

شعله‌های انقلابِ روزگار

رومیاں اگر دمِ زاری نماند

شیشه‌سایاں درِ نشستِ

وید بغدادِ آنچه و ما هم نمید

از انوایمِ کهنِ پارِ پس

شعله‌هایِ او گلِ ستارِ کسیت؟

هم موبه‌الی نسبتِ برابیم

نارِ مهرِ مرودِ راسازیم گل

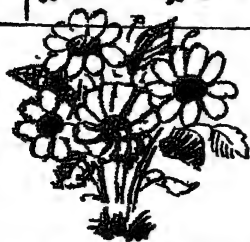
چون باغِ مارِ سد گرد و بها

اس جہانگیرِ جہانِ نداری نماند

رونقِ خمخانه یونانِ شکست

مصرعہ درمتحان نا کام مند	استخوانِ اوتیر ابرام مند
درجہ بانگِ افان ہو جیت و	ملتِ اسلامیاں ہو جیت و
عشقِ آئینِ حیاتِ عالم است	انتراجِ سالماٹِ عالم است
عشق از سوزِ دلِ ما زنده است	از شترِ لا الہ پائیدہ است

گرچہ شل غنچہ دیکھیں ہم ما
گلستانِ میرا گریں ہم ما

در معنی این نظام ملکیت از این صوبت

و این ملکیت محمدیه قرآن است

مثل خاک اجزائے اواز هم شکست

باطن دین نبی این است و بس

گل ز آئین شد گل شد

چون نشان شد صد اعوفا

چون هوا پاست بر گرد و فوا

ملک رفعت چو این است

بهستی مسلم ز این است و بس

بر گل شد چو ز آئین شد

نغمه از ضبط صد اپیدا

در گلوئے نغمس موج هوا

تو ہی مانی کہ آئینِ توصیت؟	زیرِ گردوں سے تکیہ کن توصیت؟
اس کتابِ زندہ قرآنِ حکیم	حکمتِ لایزالِ ستِ وقیم
نسخہ اسرارِ تکوینِ حیات	بے ثباتِ قوتِ شکرِ شہادت
حرفِ اُچارِ بے تبدیلی	ایہ اش شرمندہ تاویل
پختہ تر سودا خاںِ امروا	درفتد با سنگِ جامِ ازروا
می بر پائند ازاد آورد	صیدِ بندانِ بفریاد آورد
نوعِ انسانِ پیامِ آخرین	حاملِ اور حرمہ اللعالمین

لَا دَرِيْفَ فِيْهِ دَايَةَ شَرِيْفٍ ۝ لَا تَبْدِيْلَ لِكَلِمَةِ اللّٰهِ دَايَةَ شَرِيْفٍ

بندہ از سجد ساز و سر بلند	الح می گیر از ونا ارجمند
از کتاب صاحب و قمر شند	رهنما از حفظ او رہبر شند
صدجلی از علوم اندر دماغ	دشت پیاں ز تاب یک چراغ
سطوت ز بهر گرد و شگافت	آنکه دوش کو بارش ربیت
گنج اندر سینہ اطفال	بنگراں سر یہ مال
چشم او احمر سوز آفتاب	اس حکایت بیاں کم آب
اگر چہ آتش و حمازہ اش	خوشتر از آہوم حمازہ اش

اَنَا عَرَضْتُ اِمَانَةً عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْاَرْضِ الخ (ایہ شریفہ)
 آہ حمازہ - ادنیٰ -

رخِ خُجّاب افکنده زیرِ نخل

دشتِ سبزه را بزمِ درناشنا

تا دلش از گرمیِ قرآنِ تبید

خواند ز آیاتِ مبینِ اسبق

از جهانِ نبانی نو از دسازاو

شهرها از گرو پایش بختند

اے گرفتارِ رسومِ ایمانِ تو

قطع کردی مرغِ خود را در دُرب

صبحم بیدار از بانگِ حیل

بهره گرد و از خضرِ ناشنا

بوح بیتابش خو گوهرِ امید

بنده آمد از حبه زینتِ پیشِ حق

مسندِ حم گشت پاندازاو

صد چین از یک گلش بختند

شیوه های کافری ندانِ تو

جاده پیمائیِ الی شَعْنِ تَکْدُرْ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ (بسمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ)

اگر تو میخواهی مسلمان زبیتن نیست ممکن بقراآن زبیتن

صوفی شمعینه پیش حال مست از شراب نغمه قوال مست

آتش از شعر عراقی درش در نمی سازد بقراآن مخلص

از کلاه و بوریا تاج و سریر فقر او از خانقاهاں باج

واعظ دستان زان افسانه بند معنی او پست و حرف ابله

از خطیب و دلمی گفتار او با ضعیف و شاذ و مرسل کار

از خطیب و دلمی گفتار او با ضعیف و شاذ و مرسل کار

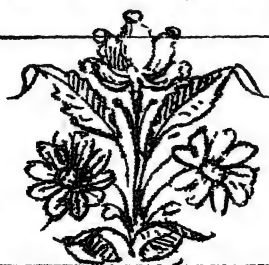
از تلاوت بر تو حق دار و کتاب

تو از و کامی که میخواهی سبب

اجتہاد اند زمان انحطاط	قوم را بر ہم ہی پیچید بساط
ز اجتہادِ عالمانِ کم نظر	اقتدا بر رنگاں محفوظ تر
عقلِ آ بایتِ جو فس سودہ	کارِ پا کاں از غرضِ لودہ
فکرِ شاں سیدِ ہم با یک تر	ورعِ شاں با مصطفیٰ نزدیک تر
عہدِ حاضرِ فتنہ بازیرِ سر است	طبعِ ناپوائے آفت گراست
ذوقِ جعفر کاوشِ راہِ نماند	آبروئے ملتِ تازی نماند
تنگِ بر مارِ گدازِ پسِ شد است	ہر لقمے از وارِ پسِ شد است
اے کہ از اسرارِ پسِ بگاینہ	با یک آئیں سازاگرِ فزانہ

نقشِ دل معنیِ تو حیدر کن	چاره کار خود از تقلید کن
من شنیدم ز نباضِ حیا	اختلافِ هستی مقراضِ حیا
از یک آئینی مسلمان زنده است	یک ملت قرآن زنده است
اما هم خاک و دل آگاه است	اعتصامش کن که جلّ الله است

چون گهر در رشتنه اشفته شو
ورنه مانند غیب اشفته شو

در معنی این کلمه خشکی ملت از تباہی است
 در معنی این کلمه سیراب شدن ملت از آئین الهی

در شریعت معنی دیگر مجو غیر ضودر باطن گوهر مجو

این گهر را خود خدا گوهر گراست
 ظاہرش گوهر بطونش گوهر گراست

علم حق غیر از شریعت پیچ نیست
 اصل سنت جبر مجت پیچ نیست

فردا شرع است مقام یقین
 پختہ ترازو مقامات یقین

ملت از آئین حق گریز نظام
 از نظام محکم خیر دودوم

قدرت اندر علم او پیدا

با تو گویم بر اسلام است شرع

اگر باشی حکمت یار این

چون گردد مزاجم بسبب

مستحب افرض گردانیده اند

روز بهیچا شکریه ادا اگر

گیر آسان روزگار خوش را

تا نگیرد باز کار او ظلم

هم عصا و هم دید بیضا

شرع آغاز است بم است شرع

با تو گویم حکمت شرع مبس

با سلمان در ادای مستحب

زندگی را عین قدرت دیده اند

از خیال صلح گردوبه خطر

بشکند حصن حصار خوش را

تا ختن در کشورش آبرو مرام

بکشد خنجر

<p> رستین اندر خطر باز بندست شعله گردی اشکافی گام می نهد الوند پیش رو تو </p>	<p> سرسری فرمان حق انی که هست شرع میخواهد که چون آبی بجنگ از مایه قوت بازو تو </p>
<p> از تف خنجر که از الوند را در خور سر پنجه شیر بر </p>	<p> باز گوید سرمه ساز الوند را نیست پیش ناتوانی لاعلم </p>
<p> از شکار خود ز بوس می شود بهر تو این نسخه قدرت تو </p>	<p> باز چو با صعوه گرمی شود شمع آئین شناس خوب است </p>
<p> جان خوبه در میان اندازد </p>	<p> از عمل اسیر عصب می زود </p>

الوند - ایران کے ایک پہاڑ کا نام

صعوہ - مولا

پنجه مثل کوهسارت می کند	خسته باشی استوارت می کند
شرع او فسیلین جیات	هست وین مصطفیٰ دین جیات
آنچه حق میخواست ابدان سازد ترا	گزینی آسمان سازد ترا
صیقلش آئینه زو رنگ را از دل آهن باید زنگ را	
قوم را راز بقا از دست رفت	تا شعرا مصطفیٰ از دست رفت
سیرت صحرائی آتش سوار	آن نهال سر بلند استوار
تربیت از حدت صحرا گرفت	پائے تاد وادی بطحا گرفت

اں سچاں کا ہید از باو بم

انکہ گشتے شیراچوں گو سفند

انکہ از بکبیر و سنگ آگشت

انکہ عیش کوہ را کا ہے شرد

انکہ خورش گردن اشد کست

انکہ گاش نقش چنگامہ بست

انکہ فرمانش جہاں را ناگزیر

کوشش او با قناعت سنا ز کرد

ہمچو نے گردید از باو بم

گشت از پامال مورے در مند

از صغیر بلے بتیاشت

با توکل دست پائے خود سپرد

قلب خویش از ضربہ سبب نیست

پائے اندر گوشہ عزلت کست

بر درش اسکنند و دارا فقیر

تا بہ شکول گدائی ناز کرد

شیخ احمد سید گردون خباب ۱۰ کاسِ نوبِ از همیشه آفتاب

گلِ کرمی پُشد مزارِ پاکِ او لاله گویانِ دما از خاکِ او

با مُدیے گفت احسانِ پدر از خیالاتِ عجبِ با دیدِ

ز آنکه فکرش گم از گردون گشت از حدِ بینِ نبی بیرون گشت

اے برادرِ این نصیحتِ گوش کن پندِ آقاے ملتِ گوش کن

قلبِ ازین حرفِ حقِ گردونی

باعربِ سازِ تا مسلم شوی

۱۱۰
۱۱۱
۱۱۲
۱۱۳
۱۱۴
۱۱۵
۱۱۶
۱۱۷
۱۱۸
۱۱۹
۱۲۰
۱۲۱
۱۲۲
۱۲۳
۱۲۴
۱۲۵
۱۲۶
۱۲۷
۱۲۸
۱۲۹
۱۳۰
۱۳۱
۱۳۲
۱۳۳
۱۳۴
۱۳۵
۱۳۶
۱۳۷
۱۳۸
۱۳۹
۱۴۰
۱۴۱
۱۴۲
۱۴۳
۱۴۴
۱۴۵
۱۴۶
۱۴۷
۱۴۸
۱۴۹
۱۵۰
۱۵۱
۱۵۲
۱۵۳
۱۵۴
۱۵۵
۱۵۶
۱۵۷
۱۵۸
۱۵۹
۱۶۰
۱۶۱
۱۶۲
۱۶۳
۱۶۴
۱۶۵
۱۶۶
۱۶۷
۱۶۸
۱۶۹
۱۷۰
۱۷۱
۱۷۲
۱۷۳
۱۷۴
۱۷۵
۱۷۶
۱۷۷
۱۷۸
۱۷۹
۱۸۰
۱۸۱
۱۸۲
۱۸۳
۱۸۴
۱۸۵
۱۸۶
۱۸۷
۱۸۸
۱۸۹
۱۹۰
۱۹۱
۱۹۲
۱۹۳
۱۹۴
۱۹۵
۱۹۶
۱۹۷
۱۹۸
۱۹۹
۲۰۰
۲۰۱
۲۰۲
۲۰۳
۲۰۴
۲۰۵
۲۰۶
۲۰۷
۲۰۸
۲۰۹
۲۱۰
۲۱۱
۲۱۲
۲۱۳
۲۱۴
۲۱۵
۲۱۶
۲۱۷
۲۱۸
۲۱۹
۲۲۰
۲۲۱
۲۲۲
۲۲۳
۲۲۴
۲۲۵
۲۲۶
۲۲۷
۲۲۸
۲۲۹
۲۳۰
۲۳۱
۲۳۲
۲۳۳
۲۳۴
۲۳۵
۲۳۶
۲۳۷
۲۳۸
۲۳۹
۲۴۰
۲۴۱
۲۴۲
۲۴۳
۲۴۴
۲۴۵
۲۴۶
۲۴۷
۲۴۸
۲۴۹
۲۵۰
۲۵۱
۲۵۲
۲۵۳
۲۵۴
۲۵۵
۲۵۶
۲۵۷
۲۵۸
۲۵۹
۲۶۰
۲۶۱
۲۶۲
۲۶۳
۲۶۴
۲۶۵
۲۶۶
۲۶۷
۲۶۸
۲۶۹
۲۷۰
۲۷۱
۲۷۲
۲۷۳
۲۷۴
۲۷۵
۲۷۶
۲۷۷
۲۷۸
۲۷۹
۲۸۰
۲۸۱
۲۸۲
۲۸۳
۲۸۴
۲۸۵
۲۸۶
۲۸۷
۲۸۸
۲۸۹
۲۹۰
۲۹۱
۲۹۲
۲۹۳
۲۹۴
۲۹۵
۲۹۶
۲۹۷
۲۹۸
۲۹۹
۳۰۰
۳۰۱
۳۰۲
۳۰۳
۳۰۴
۳۰۵
۳۰۶
۳۰۷
۳۰۸
۳۰۹
۳۱۰
۳۱۱
۳۱۲
۳۱۳
۳۱۴
۳۱۵
۳۱۶
۳۱۷
۳۱۸
۳۱۹
۳۲۰
۳۲۱
۳۲۲
۳۲۳
۳۲۴
۳۲۵
۳۲۶
۳۲۷
۳۲۸
۳۲۹
۳۳۰
۳۳۱
۳۳۲
۳۳۳
۳۳۴
۳۳۵
۳۳۶
۳۳۷
۳۳۸
۳۳۹
۳۴۰
۳۴۱
۳۴۲
۳۴۳
۳۴۴
۳۴۵
۳۴۶
۳۴۷
۳۴۸
۳۴۹
۳۵۰
۳۵۱
۳۵۲
۳۵۳
۳۵۴
۳۵۵
۳۵۶
۳۵۷
۳۵۸
۳۵۹
۳۶۰
۳۶۱
۳۶۲
۳۶۳
۳۶۴
۳۶۵
۳۶۶
۳۶۷
۳۶۸
۳۶۹
۳۷۰
۳۷۱
۳۷۲
۳۷۳
۳۷۴
۳۷۵
۳۷۶
۳۷۷
۳۷۸
۳۷۹
۳۸۰
۳۸۱
۳۸۲
۳۸۳
۳۸۴
۳۸۵
۳۸۶
۳۸۷
۳۸۸
۳۸۹
۳۹۰
۳۹۱
۳۹۲
۳۹۳
۳۹۴
۳۹۵
۳۹۶
۳۹۷
۳۹۸
۳۹۹
۴۰۰
۴۰۱
۴۰۲
۴۰۳
۴۰۴
۴۰۵
۴۰۶
۴۰۷
۴۰۸
۴۰۹
۴۱۰
۴۱۱
۴۱۲
۴۱۳
۴۱۴
۴۱۵
۴۱۶
۴۱۷
۴۱۸
۴۱۹
۴۲۰
۴۲۱
۴۲۲
۴۲۳
۴۲۴
۴۲۵
۴۲۶
۴۲۷
۴۲۸
۴۲۹
۴۳۰
۴۳۱
۴۳۲
۴۳۳
۴۳۴
۴۳۵
۴۳۶
۴۳۷
۴۳۸
۴۳۹
۴۴۰
۴۴۱
۴۴۲
۴۴۳
۴۴۴
۴۴۵
۴۴۶
۴۴۷
۴۴۸
۴۴۹
۴۵۰
۴۵۱
۴۵۲
۴۵۳
۴۵۴
۴۵۵
۴۵۶
۴۵۷
۴۵۸
۴۵۹
۴۶۰
۴۶۱
۴۶۲
۴۶۳
۴۶۴
۴۶۵
۴۶۶
۴۶۷
۴۶۸
۴۶۹
۴۷۰
۴۷۱
۴۷۲
۴۷۳
۴۷۴
۴۷۵
۴۷۶
۴۷۷
۴۷۸
۴۷۹
۴۸۰
۴۸۱
۴۸۲
۴۸۳
۴۸۴
۴۸۵
۴۸۶
۴۸۷
۴۸۸
۴۸۹
۴۹۰
۴۹۱
۴۹۲
۴۹۳
۴۹۴
۴۹۵
۴۹۶
۴۹۷
۴۹۸
۴۹۹
۵۰۰
۵۰۱
۵۰۲
۵۰۳
۵۰۴
۵۰۵
۵۰۶
۵۰۷
۵۰۸
۵۰۹
۵۱۰
۵۱۱
۵۱۲
۵۱۳
۵۱۴
۵۱۵
۵۱۶
۵۱۷
۵۱۸
۵۱۹
۵۲۰
۵۲۱
۵۲۲
۵۲۳
۵۲۴
۵۲۵
۵۲۶
۵۲۷
۵۲۸
۵۲۹
۵۳۰
۵۳۱
۵۳۲
۵۳۳
۵۳۴
۵۳۵
۵۳۶
۵۳۷
۵۳۸
۵۳۹
۵۴۰
۵۴۱
۵۴۲
۵۴۳
۵۴۴
۵۴۵
۵۴۶
۵۴۷
۵۴۸
۵۴۹
۵۵۰
۵۵۱
۵۵۲
۵۵۳
۵۵۴
۵۵۵
۵۵۶
۵۵۷
۵۵۸
۵۵۹
۵۶۰
۵۶۱
۵۶۲
۵۶۳
۵۶۴
۵۶۵
۵۶۶
۵۶۷
۵۶۸
۵۶۹
۵۷۰
۵۷۱
۵۷۲
۵۷۳
۵۷۴
۵۷۵
۵۷۶
۵۷۷
۵۷۸
۵۷۹
۵۸۰
۵۸۱
۵۸۲
۵۸۳
۵۸۴
۵۸۵
۵۸۶
۵۸۷
۵۸۸
۵۸۹
۵۹۰
۵۹۱
۵۹۲
۵۹۳
۵۹۴
۵۹۵
۵۹۶
۵۹۷
۵۹۸
۵۹۹
۶۰۰
۶۰۱
۶۰۲
۶۰۳
۶۰۴
۶۰۵
۶۰۶
۶۰۷
۶۰۸
۶۰۹
۶۱۰
۶۱۱
۶۱۲
۶۱۳
۶۱۴
۶۱۵
۶۱۶
۶۱۷
۶۱۸
۶۱۹
۶۲۰
۶۲۱
۶۲۲
۶۲۳
۶۲۴
۶۲۵
۶۲۶
۶۲۷
۶۲۸
۶۲۹
۶۳۰
۶۳۱
۶۳۲
۶۳۳
۶۳۴
۶۳۵
۶۳۶
۶۳۷
۶۳۸
۶۳۹
۶۴۰
۶۴۱
۶۴۲
۶۴۳
۶۴۴
۶۴۵
۶۴۶
۶۴۷
۶۴۸
۶۴۹
۶۵۰
۶۵۱
۶۵۲
۶۵۳
۶۵۴
۶۵۵
۶۵۶
۶۵۷
۶۵۸
۶۵۹
۶۶۰
۶۶۱
۶۶۲
۶۶۳
۶۶۴
۶۶۵
۶۶۶
۶۶۷
۶۶۸
۶۶۹
۶۷۰
۶۷۱
۶۷۲
۶۷۳
۶۷۴
۶۷۵
۶۷۶
۶۷۷
۶۷۸
۶۷۹
۶۸۰
۶۸۱
۶۸۲
۶۸۳
۶۸۴
۶۸۵
۶۸۶
۶۸۷
۶۸۸
۶۸۹
۶۹۰
۶۹۱
۶۹۲
۶۹۳
۶۹۴
۶۹۵
۶۹۶
۶۹۷
۶۹۸
۶۹۹
۷۰۰
۷۰۱
۷۰۲
۷۰۳
۷۰۴
۷۰۵
۷۰۶
۷۰۷
۷۰۸
۷۰۹
۷۱۰
۷۱۱
۷۱۲
۷۱۳
۷۱۴
۷۱۵
۷۱۶
۷۱۷
۷۱۸
۷۱۹
۷۲۰
۷۲۱
۷۲۲
۷۲۳
۷۲۴
۷۲۵
۷۲۶
۷۲۷
۷۲۸
۷۲۹
۷۳۰
۷۳۱
۷۳۲
۷۳۳
۷۳۴
۷۳۵
۷۳۶
۷۳۷
۷۳۸
۷۳۹
۷۴۰
۷۴۱
۷۴۲
۷۴۳
۷۴۴
۷۴۵
۷۴۶
۷۴۷
۷۴۸
۷۴۹
۷۵۰
۷۵۱
۷۵۲
۷۵۳
۷۵۴
۷۵۵
۷۵۶
۷۵۷
۷۵۸
۷۵۹
۷۶۰
۷۶۱
۷۶۲
۷۶۳
۷۶۴
۷۶۵
۷۶۶
۷۶۷
۷۶۸
۷۶۹
۷۷۰
۷۷۱
۷۷۲
۷۷۳
۷۷۴
۷۷۵
۷۷۶
۷۷۷
۷۷۸
۷۷۹
۷۸۰
۷۸۱
۷۸۲
۷۸۳
۷۸۴
۷۸۵
۷۸۶
۷۸۷
۷۸۸
۷۸۹
۷۹۰
۷۹۱
۷۹۲
۷۹۳
۷۹۴
۷۹۵
۷۹۶
۷۹۷
۷۹۸
۷۹۹
۸۰۰
۸۰۱
۸۰۲
۸۰۳
۸۰۴
۸۰۵
۸۰۶
۸۰۷
۸۰۸
۸۰۹
۸۱۰
۸۱۱
۸۱۲
۸۱۳
۸۱۴
۸۱۵
۸۱۶
۸۱۷
۸۱۸
۸۱۹
۸۲۰
۸۲۱
۸۲۲
۸۲۳
۸۲۴
۸۲۵
۸۲۶
۸۲۷
۸۲۸
۸۲۹
۸۳۰
۸۳۱
۸۳۲
۸۳۳
۸۳۴
۸۳۵
۸۳۶
۸۳۷
۸۳۸
۸۳۹
۸۴۰
۸۴۱
۸۴۲
۸۴۳
۸۴۴
۸۴۵
۸۴۶
۸۴۷
۸۴۸
۸۴۹
۸۵۰
۸۵۱
۸۵۲
۸۵۳
۸۵۴
۸۵۵
۸۵۶
۸۵۷
۸۵۸
۸۵۹
۸۶۰
۸۶۱
۸۶۲
۸۶۳
۸۶۴
۸۶۵
۸۶۶
۸۶۷
۸۶۸
۸۶۹
۸۷۰
۸۷۱
۸۷۲
۸۷۳
۸۷۴
۸۷۵
۸۷۶
۸۷۷
۸۷۸
۸۷۹
۸۸۰
۸۸۱
۸۸۲
۸۸۳
۸۸۴
۸۸۵
۸۸۶
۸۸۷
۸۸۸
۸۸۹
۸۹۰
۸۹۱
۸۹۲
۸۹۳
۸۹۴
۸۹۵
۸۹۶
۸۹۷
۸۹۸
۸۹۹
۹۰۰
۹۰۱
۹۰۲
۹۰۳
۹۰۴
۹۰۵
۹۰۶
۹۰۷
۹۰۸
۹۰۹
۹۱۰
۹۱۱
۹۱۲
۹۱۳
۹۱۴
۹۱۵
۹۱۶
۹۱۷
۹۱۸
۹۱۹
۹۲۰
۹۲۱
۹۲۲
۹۲۳
۹۲۴
۹۲۵
۹۲۶
۹۲۷
۹۲۸
۹۲۹
۹۳۰
۹۳۱
۹۳۲
۹۳۳
۹۳۴
۹۳۵
۹۳۶
۹۳۷
۹۳۸
۹۳۹
۹۴۰
۹۴۱
۹۴۲
۹۴۳
۹۴۴
۹۴۵
۹۴۶
۹۴۷
۹۴۸
۹۴۹
۹۵۰
۹۵۱
۹۵۲
۹۵۳
۹۵۴
۹۵۵
۹۵۶
۹۵۷
۹۵۸
۹۵۹
۹۶۰
۹۶۱
۹۶۲
۹۶۳
۹۶۴
۹۶۵
۹۶۶
۹۶۷
۹۶۸
۹۶۹
۹۷۰
۹۷۱
۹۷۲
۹۷۳
۹۷۴
۹۷۵
۹۷۶
۹۷۷
۹۷۸
۹۷۹
۹۸۰
۹۸۱
۹۸۲
۹۸۳
۹۸۴
۹۸۵
۹۸۶
۹۸۷
۹۸۸
۹۸۹
۹۹۰
۹۹۱
۹۹۲
۹۹۳
۹۹۴
۹۹۵
۹۹۶
۹۹۷
۹۹۸
۹۹۹
۱۰۰۰

در معنی این که حسن سیرت از آداب

آداب محمدیه است

بر دریا ز جودائے سیم

حاصل یوزہ افتاد از برش

می نیندشید صواب و ناصواب

لاله زارِ چهره اش افشوده گشت

در میان سینه و دل تنید

سائے مثل قضائے مبرم

اغضب چو بے شکستم برش

عقل در آغاز ایام شباب

از مزاج من پدیدار زده گشت

بر لبش آبِ جگر تاب رسید

کو بے چشم و گد پدید ویر
بر سرِ مژگان و متا سخت

ہمچو آں مرغِ کہ درِ فصلِ خزل
لرز از بادِ سحر در آشیان

در تنم از یزدانِ غافل
زوتِ یلانِ شکیب از سلم

گفت اُمتِ خیرِ الرسل
جمع کرد پیشِ آں سگِ لاکل

غازیانِ ملتِ بیضائے او
حافظانِ حکمتِ رعنائے او

ہم شہیدانے کہیں درِ محبتِ اند
مثلِ انجم در فضائے ملتِ اند

زاهدانِ عاشقانِ دلِ فگار
عالمانِ عاصیانِ شرمسار

در میانِ انجمِ گردِ ملتِ بند
نمالہ ہائے ایں گدائے درو

اے صراطِ مشکل از بے بسی
من چہ گویم چوں مرا پرستی

”حقِ حوائے مسلمے با تو سپرد
کو نصیب از دستِ نامِ نبرد
از تو ایس یک کارِ آسان ہم نشد
یعنی آں انبارِ گل آدم نشد“

در ملائتِ تم گفتارِ آں کیم
من بے بینِ خجلتِ امید و بیم
ایند که اندیش و یاد آں سپرد
اجتماعِ هستِ خیرِ لب و شہر
باز این ریشِ سفیدِ من بگر
از بے بیمِ امیدِ من بگر

بر پدرا یں حوریا زیبا مکن

غنچه از شاخسارِ مصطفیٰ

از بهارش رنگ و لوح باید گرفت

فطرتِ مسلم سراپا شفقست

آنکه مهتاب از سرانش در نیم

از مقام او اگر دور استی

تو که مرغ بوستان هستی

نغمه داری اگر تنهامزن

پیش مولای بند را رسول مکن

گل شواز باو بهارِ مصطفیٰ

بهره از حسن خلق او باید گرفت

در جان دست زبانش رحمت است

رحمت او عام اخلاقیست عظیم

از میان معشری هستی

هم صغیر هم بزرگان هستی

جز نبه شاخ بوستان با مزن

شعر - کمال

هر چه هست از زندگی مرده ا	میرد اندر غمخسار سازگار
---------------------------	-------------------------

بلبل استی و چمن بوی از کُن	غمزه با هم فوایا ساز کُن
----------------------------	--------------------------

ورغاق استی تیر میامری	جز بخلوت خانه صحرامری
-----------------------	-----------------------

حدت پیدا کن اندر خون خویش

پامنه برین پیرامون خویش

قطره آب گرازیاس می	در فضائے بوستانش می
--------------------	---------------------

آتشال شبنم ارضی بار	غنچه تنگش بیدار
---------------------	-----------------

از شعاع آسمان تاب سحر	کز فونش غنچه می بند سحر
-----------------------	-------------------------

<p>عنصرِ کم بختی انچه شد گوهرت جز بوج آب پیچ نیست دریم اندازش که گرد گوهر قطره نیسان که مهور ازیم است طینت پاک مسلمان گوهر است انبیا بی باغوشش در است</p>	<p>دوق لم از سالما مضطرب سعی تو غیر از سر آب پیچ نیست تاب او از دو چو تاب اختر نذر خاشاکه مثال شبنم است آب و تابش ازیم پیچیده است وز میان قلوبش گوهر بر است</p>	<p>دوق لم از سالما مضطرب سعی تو غیر از سر آب پیچ نیست تاب او از دو چو تاب اختر نذر خاشاکه مثال شبنم است آب و تابش ازیم پیچیده است وز میان قلوبش گوهر بر است</p>
	<p>دربان و شن تر از خورشید شو صاحب تابانی جاوید شو</p>	

در مخنی این که حیاست مرکز مشهور می خواهد
 و مرکز فلست اسلامیست بحرام است

می کشایم عقده از کار حیات	سازمت آگاه اسرار حیات
چو خیال از خود میدین پیش	از جهت آن کشیدن پیش
در جهان پر زرد و آید چپان؟	وقت فردا و دی ز آید چپان؟
تا نما یزد تاب نامشهور دی	شعله اوج جامه باف از خوش
سیور اتاسکون نمیدر	موج جوشش لبته یدر سر

چون وطن سینه گیر دست	گر چهل عمر سپاس رستم
لاله گردوز شاخ برسد	آتش اودم بخوش اندر کشد
نگمیه گردو گره بر خود زند	رشته بار خورش را بر خود تند
چشم بخود واکند گردو شجر	در گره چون دانه دارد برگ و بر
دست و پا چشم و دل پیدا کند	خلعت از آب و گل پیدا کند

خلوت اندر تن گزیند زندگی

انجمن با آفریند زندگی

زندگی بر مکن ای هم	همچنان آئین میلاد موم
--------------------	-----------------------

حلقہ را مرکز چو جان در پیکر است

قوم را ربط و نظام از مرکز

راز دانه را ز بابیت الحکم

چون نفس سینه را پروریم

تازه و بستان با شبنمیش

تاب را ز دانه هاییش آفتاب

دعویٰ اورا بیل استیم ما

در جان ما را لب آواز کرد

خط اول در نقطه او منضم است

روزگارش را دوام از مرکز

سویا هم ساز با بیت الحکم

جان شیرین است ما سپیکم

منبع ما آب گیر از زمیش

غوطه ن اندر فضایش آفتاب

از بر این خلیل استیم ما

با حدوث ما قدم شیراز کرد

ملتِ بیاض طوفش نیم نفس

از حسابِ او یکی بسیار

توزینِ پندِ حری می زنده

در جانِ ابنِ احم جمعیت

عبرتِ اے مسلم روشن ضمیر

و ادچوں آں قوم مرکزِ ازل

آنکه بالید اندر آغوشِ رسل

و سپری بی بنا گوشش کشید

بهمو صبحِ آفتاب اندرس

پنجه از بندِ یکی خود ازل

تا طوافِ او کنی بایند

در نگرِ سرِ حرم جمعیت

از مالِ اُمتِ موسی بگریز

رشته جمعیتِ ملت

جز و او داننده اسرارِ کل

زندگی خوش گشت و خوش چکید

رفتِ نَم از ریشہِ مائے تاکِ او	بید مجنوں ہم زوید خاکِ او
از گلِ غربتِ باں گم کردہ	ہم نوا ہم آشیای گم کردہ
شمعِ مُرد و نو خوارِ پوانہ	مشتِ خاکِ کم از روزِ افسانہ
اے ز تیغِ جوگر و زوختن	اے اسیرِ القیاس و ہم وطن
پیرِ بنِ راجائہِ احرام کُن	صبحِ پیدا از غبارِ شام کُن
مثلِ آبِ غرق اندر سجدہ شو	انچناں گم شو کہ مکیرِ سجدہ شو
مسلمِ پیشینِ نیازِ آفرید	تابہِ نازِ عالمِ آشوبِ رسید

اے از گلِ غربت یعنی غربت کی وجہ سے۔

در حق پایه نوکِ خاخست

گلستانِ گوشهٔ ستارست

در معنی این جمعیتِ یقی اجماع گرفتن نصیب

علیه نصیب العین امتیاز محض حفظ و نشر حیات

خوف و الفاظ است احوال حیات

زندگانی مطلع بر حقیقت

همچو صحرای و دشت بدیرما

باتوا آموزم زبانِ کائنات

چون ز ربط مدعایه بسته

مدعا گردد اگر همسیر ما

مدّعار از بقیّے زندگی

چون حایق مقصدی محرم شود

خوشنشین را تابع مقصد کند

ناخدار ایم روی از ساحل است

بر دل روانه داغ از فوق شود

قیس اگر آواره در صحرا

تا بود شهر آشنای کلاما

همچو جان مقصود پنهان در عمل

جمع سیما قویّ از زندگی

ضابط اسباب این عالم شود

بهر او چنید گزیند رود کند

اختیار جاده ها از منزل است

طوف او گردیغ از فوق شود

از خیال محمل لیست کلاما

بنی خیزد بچشم پیر ما

کیف و کم از و نه پیر عمل

گوشِ خونی که در گہائے مات	تیز از سعی حصولِ مدعا
از قفِ او خوش را سوز دیتا	آتشِ چوں لاله اندوز دیتا
مدعا مضربِ سازِ بہمت است	مرکزِ کویِ جاذبِ بہت است
دستِ و پائے قوم را بختبازد	یک نظر صد چشم را گرداند
شاہدِ مقصود را دیوانہ شو	طائفِ این شمعِ حق را بپاؤ شو
خوش نوائے نغمہ سازِ بہت است	زخمِ معنی را بر شیم زو است
تا کشد غار از قفِ پاره سپر	می شو پوشیدہ محل از نظر

۱۔ نیم کہ تار از پائش محلِ نہاں شد از نظر + یک لحظہ غافل گشتم و صد سالہ را ہم دور شد
(ملک فنی)

گر بقدر یک نفس غافل شدی

دور صد فرسنگ از منزل شدی

است مزاج احمات اندام او

صد خمیخس کرد تا یک لاله

تابه لوح زندگی نقش بست

تا نوائی یک افسان با بیدار

با خداوندان باطل کا درشت

باز بانیت کلمه توحید خواند

است مزاج احمات یعنی بوی غنا و کمال

این کهن پیکر که عالم نام او

خستین کاشت تا یک ناله

نقشها آورد و فکند و شکست

ناله مادر کشت جان کاریده

مده تپه پیکار با حرار دشت

تخم ایمان آفراند رگل نشاند

نقطه دو عالم لاله

چرخ را از زور او گردندی

بحر کوهر آفرید از تاب او

خاک از موج نسیمش گل شود

شعله در گهاتناک از سوز او

نغمه بانس خفته در ز وجود

صداداری چو در تن بر او

زانکه در بیکر بود

انتها کار عالم لاله

مهر یابندگی خشنودی

موج دریا تیز تاب او

مشت پر از سوز او بلبل شود

خاک مینا تابناک از سوز او

جویدت ای زخمه در ز وجود

خیز و ضراب تبار او

حفظ و نشر لاله مقصود

تا نه خیزد بانگ حق از عالم	اگر مسلمانی نبیاسائی دے
می ندانی آیه ام کتاب	اگرست عدل ترا آمد خطاب
آب و تاب چهره آیام تو	در جہاں شاہد علی الاقوام تو
نکته بنجان اصلای عام دہ	از علوم آئین پیغم دہ
آئینے پاک از هوای گفتار او	شرح رمز ماغوی گفتار او
تا بدست آورده کائنات	و انمو اسرار تقویم حیات

۱۰ و کذلک جعلناکم امة وسطاً لتکونوا شهداء علی الناس

۱۱ و ما یطق عن الهوی *

۱۲ و ما ضل صاحبکم و ما غوی *

از قبائل لہ ہائے این چمن

و جہاں وابستہ منش حیات

اے کہ میداری کتاش درغل

فکرِ انساں بہت پہستے شکر

باز طرح آذری انداخت

کاید از خون رختین اندر طرب

ادیت کشتہ شد چون گو سفند

اے کہ خورشی زلناے خلیل

پاک شست گہ ہائے کہن

نیست ممکن جز با شمش حیات

تیز تر نہ پایہ میدانِ عمل

ہر ماں در جستجوئے پیکر

تازہ تر و زردگار سلطنت

نام اورنگ بہت ہم ملک و نسب

پیش ہائے این بہت نا اہمند

اگر خونیت زہائے خلیل

بر سر این مابل حق پیرین	آتیخ لا موجود لا هو بن
جلوه در تاریکی ایام کن	آنچه بر تو کامل آید مکن
لزم از شرم چون وز شما	پرست آں آبرو روزگار

حرف حق از حضرت ما برد

پس چرا بادگیران سپرد

هَ الْیَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِیْنَكُمْ وَ اَتِمَمْتُ عَلَیْكُمْ نِعْمَتِی

در معنی این توسیع حیا ملیه زنجیر و انظام است

اے که بناوید پیاں بستم

چون نهال از خاک این گلزار خیز

هستی حاضر کند تفسیر غیب

ماسوا ز بهر خیر است بس

از گن حق ماسوا شد آشکار

رشته یاد گیره اندر گره

همچو سیل از قید سیل رستم

دل بغایت بند و با حاضرتین

می شود و بیاید چو زنجیر غیب

سینه او عرضه تیر است بس

تا شود پیکان تو سندان گذار

تا شود لطف کشون را فره

لحظه نشانه لافزه باعث

غنیمت از خود چمن تعبیر کن

از تومی آید اگر کار شگرف

بهر که محسوسات را تسخیر کرد

آنکه تیرش قلیاں آسینہ

عقدہ محسوس را اول کشود

کوہ و صحرا داشت و یا بحر و

ای که از تاثیر افیون خفته

خیز و واکن دیده مخمور را

شبنمی خوشید تسخیر کن

از دمی گرمی که از این شیرین

عالمی از ذره تعمیر کرد

اول آدم را سر و قرار است

بهت از تسخیر موجود از مود

تحت تسلیم ارباب نظر

عالم اسباب را دو گفتہ

دو مخواں این عالم مجبور را

امتحان ممکناتِ مسلم است

تا به نیمی هستی خزانِ اندر

امتحانِ استخوانِ خوشبو

جلوه اش با دیده مومن سپرد

نقدِ مومنِ اعیانِ است این

غایتش توسیعِ ذاتِ مسلم است

می زند شمشیرِ و راںِ تنبت

سینه را از سنگِ ریخته

حقِ حجابِ اورشِ نیکانِ شمرد

کاواں را رگزارِ است این

گیر اورا تانهِ او گیسو در ترا

همچو می اندر سبوی گیسو در ترا

آنکه گامش آسمانِ پورا

دلِ اندیشه طوطی پرا

احتیاج زندگی میراندش

تا تسخیر قوائے این نظام

نائب حق جہاں آدم شود

تنگی است پذیرد در جہاں

خوش را بشتِ یاد سوار کن

دست رنگیں کن خونِ کوبیا

جہاں در فضا پوشیده اند

از شعاعش و یک کن ناوید را

بزمیں گم وں سپر گزاندش

و فوئیہاے تو گزرد تمام

بر عناصر حکیم او محکم شود

کار تو اندام گیرد در جہاں

یعنی این تجا زہ را ما ہا کن

جوتے آبِ گوہر از دریا برآر

مہر و در ذرہ ہا پوشیدہ اند

و انما اسرارِ نافہید را

۱۔ اندام گرفتار کن کار میں آدمی آدمی آواز سنہ شدن کار -

برق افروز از سیلاب گیر	حدت از خورشید عالم تاب گیر
اس خداوندان اقوام کهن	ثابت سیاره گردون وطن
پیش خیز حلقه در گوش تواند	این همه آنچه آینه خوش تواند
نفس و آفاق را تسخیر کن	جستجو را کم از تدبیر کن
نقشه زیر پرده صهبانگر	چشم خود بکش او در اشیا نگر
تا توان باج از انبیا خورد	تا قوی از حکمت اشیا شو
این کهن ساز ز نو افتاده	صوت هستی بر حسی سادیه

آینه آغوش - بوی کنیز - پیش خیز - خد متکار

برق آهنگ استیش از نند
خوش را چون زخم تابش نند

تو که مقصود خطای انظری
پس این را چون کوی را می بی

آنکه بر اشیا کند خست
مرب از برق و حرارت خست

آخرت لنگ از روشواریست
غافل از هنگامی که یار زیست

همه را نیست چه منزل برده اند
بیلی معنی ز محمل برده اند

تو بصر مثل قیس آواره
خسته و امانده بیچاره

علم اسماء اعتبار آدم است

حکمت اشیا حصار آدم است

علم اسماء اعتبار آدم است

در معنی این کمالِ حیاتِ است این اکتِ مثلِ فرد
 احساسِ خود می‌پایند تو لیدِ بیلِ این احساس
 از ضبطِ آیاتِ ملیه ممکن گردد

کو بود از معنی خود بے خبر	کو در ایدمی اے بالغ نظر
ماه را خواهد که برگرد عناں	هشتمین دور نزدیک آشنایں
گر میست و شیرین است	از همه یگانہ آن ملک است

زیر و بم را گوش او در گیریت

سیلے از دستِ ما در می خورد

مزدِ روستنِ ما در گیر او

ساده و دشیزه افکارش هنوز

چشم او بر خطه بر آشفته

جستجو مایه پندار او

نقش گیرین آں اندیشه

چشمش از دنبال اگر گیرد

نغمه اش جز شورشِ زنجیریت

خوشتین باز در ما در تند

چوں گل از باو سحر ز گیر او

چوں گهر کینه گفتارش هنوز

از لبش درم سوال می حلد

از چرخِ چوں که گجا گفتار

غیر جوئی غمِ بی پیمایش

جان او آشفته می گردد

فکرِ خاش در ہوائے روزگار	پر شا مانند باز نو شکا
در پئے نچیر با بگذاردش	تا بسوئے خوشین باز آردش
تا ز آتش گیرئی افکار او	گل فشاند ز چک سپار او
چشم گیریش فتنہ بر خوشین	دشکے برینہ می گوید کہ من
یاد او با خود شناسایش کند	حفظ ربط و دوش و فرایش کند
سفتہ آتش دریں تازراند	ہمچو گوہر از پئے یک دیگر اند
گرچہ ہر دم ہر افراید گلش	من بجانستم کہ بودم در دوش

۱۰ زرچک - ایک قسم کی آتش بازی جسے ہندی میں پھلپٹری کہتے ہیں۔

ایں مَن نوزادہ آغازِ حیات

نغمہ بیدارئی سازِ حیات

طفلكے کو دنیا پاکست

گوہرِ آلودہ خاکِ رُہے

حلقہ ہائے وزن و ثوبِ پُشت

غیرِ اربیندہ از خود گمست

تاسرِ تارِ خودی پیدا کند

ایں شعورِ تازہ گردِ و پدید

ملتِ نوزادہ مثلِ طفلکست

طفلكے از خوشنیتن نا اگہ

بستہ با موزا و فردا نیت

چشمِ ہستی را مثالِ مروتست

صدگرہ از ریشہ خود واکند

گرم چو پافتد بکارِ وزگا

نقشها بر او اندازد او
 فرد چون پیوندا یا مش
 قوم روشن از سواد سرگذشت
 سرگذشت او گرازیادش رود
 نسخی بود ترا ای هوشمند
 ربط ایام است تا پیرین
 چیست تاریخ آنی خود بگفت
 این ترا از خوشیتن آگه کند

سرگذشت خویش را می سازد او
 نشانه ادراک او داند نه ریت
 خود شناس آن دیار سرگذشت
 باز اندرستی گم می شود
 ربط ایام آمده شیرازه بند
 سوزش حفظ و آیات کهن
 و آنست قصه افسانه
 آشنائی کار و مورد کند

روح را سزاتیب است ای

همچو خنجر بر فسانت می زند

وہ چہ ساز جان نگار و دل نریر

شعلہٴ افسردہ در سوزش نگر

شمعِ او بختِ احم را کو کست

چشمِ مرکا رے کہ بنید رفتہ را

بادہٴ صد سالہ در عنائے او

صید گیرے کو بدام اندر کشید

جسم ملک را چو عصاب است ای

باز بر روی جہانت می زند

فغمہٴ مائے رفتہ و تارش اسیر

دوش در آغوشِ او زش نگر

روشن روی مشب و ہم می

پیش تو باز آفرین رفتہ را

مستی یارینہ در صہبائے او

طائرے کز بوستانِ یار پیدا

ضبط کن تابیخ را پائید شو	از نفسهای رمید زنده شو
دوش را پیوندا امروز کن	زندگی را مرغ دست آموز کن
رشته یایم را اور بست	ورنه گدیزی روز و شب پر
سزند از ماضی تو حال تو	خیزد از حال تو استقبال تو
مشکن این خواهی حایت و آل	رشته یاضی استقبال و آل

موج ادراک تسلسل زندگی است
کشتار آشوب قتل زندگی است

در معنی این که تقایف نوع از اموست است

حفظ و احترام اموست اصل اسلام است

انغمه خیز از زخمه زن باز مرد از نیاز او دو بالانا ز مرد

پوشش عربانی مردان است ۱۵ حسن دلجو عشق پر پیرین است

عتیق حق پر دروغ خوش او این نوا از زخمه زن مردش او

آنکه نازد بر جودش کائنات ۱۶ ذکر او فرمود با طیب و صلوات

۱۷ هُنَّ لِبَاسُكُمْ دایره نیرنگ حدیث مشهور

مسلمے کو راپستارے شمر دے

نیک اگر بینی امومتِ رحمت

شفقتِ اشفاقِ پیغمبر است

از امومتِ پیغمبر سیریا

ہست اگر فرہنگِ تو معنی رس

گفت اس مقصودِ حرفِ کُن فکان

ملت از تکریمِ احرامِ است بس

از امومتِ گرمِ قمارِ حیات

بہرہ از حکمتِ قرآن نہر دے

زانکہ اورا بانہوتِ نسبت

سیرتِ اقوامِ را صوتِ گراست

در خطِ سیمائے اوقفتِ دیریا

حرفِ امتِ نکتہ ہا دارو بس

زیر پایے امہاتِ مدجنہاں

ورنہ کارِ زندگی خامِ است بس

از امومتِ کشفِ اسرارِ حیات

از امومت پیچ و تاب چوئے ما	بموج و گرداب و جاب چوئے ما
اس رُخ رُستاق زادے جا	پست بالائے سطرے بدگل
تا تراشے پرورش نادره	کم نگاہے کم زمانے سادره
دلِ الام امومت کردہ خوں	گر ویش حلقہ ہائے نیلگون
ملت اگر دیر آغوش بست	یک مسلمان غمخور حق پرست
ہستی محکم از الام است	صبح ما عالم فروز از شام است
واں تہی آغوش نازک پیکرے	خانہ پروردگار شمس محشرے

۱۔ رُخ مخفِ دختر۔ ۲۔ رُستاق زاد۔ گنوار۔ ۳۔ سطر۔ فریب۔

<p>ظاہرِ شَرِّ نِباطِ نازِ ناست مازِ چشمِ عشوہِ ماحلِ کدوہِ ناست از حیا نا آشنا از ادیش بر شامِش یکے اختِ ناست</p>	<p>فکرِ اوزِ مغبِ بوشِ ناست بندِ مائے ملتِ بضایتِ گنجِ ناست شوخِ چشمِ وقتِ نازِ ادیش علمِ اوبارِ اموتِ ناست</p>
<p>ایں گلِ از بُستانِ بانِ ناست دِغشِ از دامنِ ملتِ ناست</p>	
<p>بستہ چشمِ اندِ ظلامِ وزِ گاہ از سوا و کیفِ کمِ بیرونِ ہنوز</p>	<p>لا الہ گو یاں حوِ انجمِ بے شام پانبروہ از عدمِ بیرونِ ہنوز</p>

در معنی این سید النساء فاطمه زهرا است
 سید

برائے نسائِ اسلام

مریم از یک نسبت عیسیٰ عزیز
 از سبب حضرت زهرا عزیز

نور چشم حمیمہ للعالمین
 آل امام اولین و آخرین

انکہ جاں در سپر گیتی وید
 روزگار تازه آہیں آفرید

بانوئے آستان جدارِ ہلاقی
 مرتضیٰ شکل شایخِ خدا

پادشاہ و کلبہ لیوان
 یک حسام و یک زہمان

مادرِ آں مرکزِ پرکارِ عشق

آں یکے شمعِ شبستانِ حرم

آتشِ سیکارِ و کیس

واں دگر مولائے ابرِ جہاں

در نوایِ ندگی سوا از حسین رض

سیرتِ فرزندانِ از اقامت

منزعِ تسلیمِ حاصلِ تبول رض

بهر محتاجِ لشِ آنگونه خست

مادرِ آں کارِ آں سالارِ عشق

حافظِ جمعیتِ خیرِ لام

پشتِ پاژد بر سرِ تاجِ نگین

قوتِ بازوئے احرارِ جہاں

اہلِ حقِ حریتِ آنروزِ حسین رض

جو بہرِ صدقِ صفا از اقامت

مادرِ آں اسوٰ کا ملِ تبول رض

باہودِ چہ درِ خود را فروخت

نوری ہم آتشی فرمانبرش
گم رضائش در رضا نشویش

آں لب پروردہ صبر و رضا
اسیا گردان لب آں سر

گریہ مانے از بالین بیا
گوهر افشانے بامان نما

اشک بر چہ حیران زین
ہم شجہ بنم سخت بعش و میں

رشتہ زمین حق زنجیر است
پاس فرمان جناب مصطفیٰ

ورنہ گرد تیش گردیدم

چہ ز بار خال او پاشیدم

نئے وایت پڑہ ناموس
تا تو بس ماریہ فانوس

قوتِ دینِ اساسِ ست

لا الہ الا محمدی اورا

فکرِ ما گفت ایا کو

برجیل خشید در صحرای پید

در نفسهای تو سوزِ دینِ حق

کار و انشایدی در زمینِ راست

ناکسانِ نجیبی پیکار

پنجہ مرگانِ او گیرا

طینتِ پاکِ تو ما را رحمتِ آ

ا کو دلِ چوں لبِ شیرینِ تو

می ترا شد محبتِ تو اطرارِ ما

برقِ پاکِ تو در سحابِ آرمید

اے امینِ نعمتِ آئینِ حق

دورِ خضرِ فروش و پرینِ آ

کو زبیرِ دانا شناسِ ادراکِ او

چشمِ او بیاک و نا پروا

صیدِ آرا و خواند خوش را	گشته و زنده اند خوش را
آب بندِ نخلِ جمعیتِ توئی	حافظِ سرمایهِ ملتِ توئی
از سرِ سو فزایان و امن	گام جز بر جادهِ آبا من
بهوشیار از دستبردِ وزگا	گیر فرزندانِ خود را در کنا
این حمین را دال که پر کشاده	ز آشیانِ خویش و افتاده
فطرتِ جذبه‌ها دار و بلند	چشمِ پیش از سوزِ نهرِ بلند

نسخه
۱۰۰۰۰

تا حسینه شاخ تو بار آورد

موسمِ پیشین بگلزار آورد

خلاصہ مطالب تنویری

در تفسیر سورہ اخلاص

قل ہو اللہ احد

من جسدیق را دیدم بخوان	گل خاک اوجیم بخوان
آں آمنہ الثائب مولائے	آں کلیم اول سینائے

لہ آمنہ الناس علی فی صعبتہ ومالیہ ابوتیکر (حدیث)

بہمتِ گوشتِ ملتِ اچا پر	ثانی اسلام غارِ بدرِ قبر
آفتِ شمسِ خاصہ صانِ عشق	عشق تو سرِ مطلعِ یوانِ عشق
پنختہ از دستِ اسیرِ کارِ ما	چارہ فرمایے از اِرمایا
گفت تا کہ ہو گروں داسِ سر	اب تو تابِ سوہِ خلاص گیر
اینکہ در صد سینه پید یکِ نفس	سرِ سر از اسرارِ تجریدِ وین
نیک بگرشال و شوی	در جہاں عکسِ حمال و شوی

كَانَ بَوَيْكِرُ صَدِيقًا مِنَ النَّبِيِّ مَكَانَ الْوَيْزِ فَقَالَ بَشَاوَرُهُ قَوْمًا
 جَمِيعًا مَوَدِّهِ وَكَانَ ثَانِيَةً فِي الْإِسْلَامِ وَثَانِيَةً فِي الْغَارِ وَكَانَ ثَانِيَةً
 فِي الْعَرْشِ يَوْمَ بَدْرٍ وَكَانَ ثَانِيَةً فِي الْقَبْرِ وَلَمْ يَكُنْ رَسُولَ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْدُمُ عَلَيْهِ أَحَدًا أَذْ قَوْلِ سَعِيدِ بْنِ سَيْبٍ

از دوی سوئے یکی آست	انکہ نام تو مسلمان کرده است
وائے بر تو آنچه بود می ماند	خوشتین را ترک و افغان ماند
ساز باخم در گذر از جامها	وارهاں نامید را از نامها
از درخت خویش خام افتاده	اے کہ تو سوائے نام افتاده
و حدت را گداز بخت	ایکی ساز از دوی بردار
تا کجا باشی سنجان دوی	اے پرستار یکی گر تو تویی
در دل آور آنچه بر لب چید	تو در خود را بخود پوشید

اے پوشیدن بمعنی بستن -

صد مل از ملت نجاتی	بر حصار خود بخون ریخته
یک نشو تو حیدر مشهور کن	خاکش را از عمل موجود کن

لذتِ ایمان فزاید در عمل
مروه آن ایمان که ناید در عمل

اللَّهُمَّ

گر باللّٰه دل بسته	از حدِ اسباب بیرون حسته
بندِ حق بنده اسبابیست	زندگانی گردشِ دولاست

مسلم استی بنیاز از غیر شو
پیش منعم شکوه گردون مکن

چون علی در زبانان شعیر

منت ایل کرم برن چرا

رزق خود را از کف و فغان

گرچه پاشی مو و هم ببال و پر

راه دشوار است سیاه کم بگیر

سَجِّهَ أَقْلٍ مِنَ الدُّنْيَا شَمَا

ایل عالم را سپار یا خیر شو
دست پیش از استین و مکن

گردن مر حب شکن خیر بگیر

نشترا لا و نعم خوردن چرا

یوسف استی پیش از ان مگیر

حاجت پیش سلیمان مبر

در جهان آزادی از او میر

ار تَعَشْ حُدَّ شَوَى سُرِّهَ

قل من لا ینا تعش حذرا (قول فاروق)

ماتوانی کمیاشو گل مشو	جہاں منعم شو و سائل مشو
-----------------------	-------------------------

اشناسائے مقام بوعلی	جرعہ آرام زیبا بم بوعلی
---------------------	-------------------------

پشتِ یازن تنجیک یوس را	سربہ از کف نہ ناموس را
------------------------	------------------------

خود بخود گرد در محبت نہ با

برتہی پیمانگان بے نیاز

ہیچ میدانی کہ ہارون الرشید	لے انکہ نقفور اب تیج او چید
----------------------------	-----------------------------

گفت مالک را کہ اے مولا قوم	روشن از خاکِ درت سیما قوم
----------------------------	---------------------------

لے نقفور۔ رومی پادشاہ جس کو ہارون نے متعدد بار شکست دی۔

اے نواپرد از گلزارِ حدیث

لعل تاکے پردہ بند اندرین

انحوشا تابانی وزیرِ عراق

می چکد آبِ خضر از تاکِ

گفت مالکِ مصطفیٰ چاکر

من کہ با شرم بستم قراک

زنده از قبیلِ خاکِ یشم

عشق می گوید کہ فرمانم پذیر

از تو خواهم دریا سحرِ حدیث

تجید و دریا، اخلافت

خوشا حسنِ نظر سوزن

میرم رحمِ سیاحان

بیتِ جبر و سوز

بر خیزم از جسمِ پیکرِ پال

خوشتراز روزِ عراق آمد شمع

پادشاهان را بخدمتِ هم گمیر

تو ہی خوی مرا آقا شوی	بندہ آزاد را مولا شوی
تعلیم تو ایم بردت	خادم ملت نکر دو چاکرت
بہرہ خواہی اگر از علم دیں	در میان حلقہ در نظم نشین

بے نیازی ناز ما دارو بے

ناز او انداز ما دارو بے

بے نیازی رنگ حق پوشیدن	رنگ غمیر از سر پہن شدن
تاباغت رنگ خوش انداختن	احمرت را غیر اصفر ساختن
از خزانہ خاک تو خاموش گشت	وز گل و ریاحن تہی اغوش گشت

علم غیب آموختی اندوختی

ارجمندی از شعارش می بری

کشتِ خجسته از دستِ ویرانِ مکن

عقل تو زنجیری افکار غیر

بزیانت گفتگوها مستعاً

قربانیت نواها خواسته

باده می گیری بحام از دیگران

آن نگاهش سیرِ مَازِغِ البَعر

روئے خوش از غارِش و افروختی

من این اتم تو توئی یادگیری

از سحابش گدیه بارانِ مکن

در گلوئے تو نفس از تار غیر

در دل تو آرزوها مستعاً

سربانیت اقبالها خواسته

جام هم گیری بوام از دیگران

سوئے قوم خوش باز آید اگر

ما ذاع البعر وما طغى (آیه شریفه)

می شناسد شمع او پڑانہ را	نیک داند خویش و ہم بگاہ را
--------------------------	----------------------------

”لَسْتُ مِثْلَیِّی“ گویدت مولائے ما

وائے ما اے - وائے ما اے - وائے ما

زندگانی مثلِ بستم کجا	ہستی خود در گم گنا کجا
-----------------------	------------------------

ریوے از صبح دروغِ خورده	رخیت از پهنائے گردوں مودہ
-------------------------	---------------------------

افتابِ ہستی یکے درِ دگر	از نجومِ دیگر اس تابِ مخر
-------------------------	---------------------------

بر دلِ خود نقشِ غیر انداختی	خاکِ بُردی کمیادِ باختی
-----------------------------	-------------------------

اے لَسْتُ مِثْلَیِّی یعنی تو میری قوم سے نہیں ہے۔

تا کجا رختی ز تابِ دِگیراں	سرسبک از شتابِ دِگیراں
----------------------------	------------------------

تا کجا طوفِ چراغِ محفلے	از آتشِ خود سواگرداری دَلے
-------------------------	----------------------------

فرد فرد آمد که خود را و آشنا	قوم قوم آمد که جز با خود نسا
------------------------------	------------------------------

از پیامِ مصطفیٰ آگاه شو

فلغ از اربابِ دُونِ اَللّٰهُ شو

لم یلد ولم یولد

قوم تو از رنگِ خونِ با است	قیمتِ کبابِ دوشِ عجم است
----------------------------	--------------------------

قطرۂ آب وضوئے قبر سے	درہا برتر ز خونِ قیسر سے
فارغ از بابِ اُمِّ اعمام با ۱۵	ہمچو سلیمان ز اودہ اسلام با ۱۶
نکتہ ۱۷ ہمد فرزانہ یی ۱۸	شہد را در خانہ ہائے نبی ۱۹
قطرۂ از لالہ حمرا سے	قطرۂ از زنگر شہلا سے
ایں نمی گوید کہ من ابرہم ۲۰	اس نمی گوید من ازیل و فرم ۲۱
ملت ما شان ابراہیمی است ۲۲	شہد ایمان ابراہیمی است ۲۳

۱۵ سلمان فارسی رض سے لوگوں نے ان کا شجرۂ نسب دریافت کیا۔
 انہوں نے جواب دیا "سلمان ابن اسلام"
 ۱۶ لالہ - شہد کا چھتہ - ۲۰ عبہر - زنگس - ۲۱ شان - شہد کا چھتہ

گر نسب را جز و ملت کرده	رخنه در کار اخوت کرده
-------------------------	-----------------------

در زمین مانگیر ریشیات

هست نایب مسلم بنو اندیشیات

ابن مسعود آن چراغ افروز عشق	جسم و جان او سرای سوز عشق
-----------------------------	---------------------------

سوخت از مرگ برادر سینه اش	آب گردید از گداز آئینه اش
---------------------------	---------------------------

گریه های خوش را پایان ندید	در غمش چو ما در این کشید
----------------------------	--------------------------

عاشق در یخا آن ستون نیا	یار من اندر بستان نیا
-------------------------	-----------------------

آه آه سر و سہی مالازمن	در عشق نبی همیایمن
------------------------	--------------------

”حیف و محروم دربار نبی

چشم من روشن دیدار نبی“

نیست از روم عربت پیدا

دل به محبوب حجازی بسته ایم

رشته مایک تو لایس است

مشتی و تابخون ما دوید

عشق او سر ما جمعیت است

عشق در جان و نسب پکریا

نیست یا نیت نیست پیدا

زین حبت با یک دگر پیوستیم

چشم ما را کیف بیش است

که با آتش ز دو نوا فرید

همچو خون اندر عروق ملت است

رشته عشق از نسب محکم تر است

عشق و زری از نسب بیدگند	هم ز ایران و عرب بیدگند
-------------------------	-------------------------

ہر کہ پا در بندِ ایم و جد است

بے خبر از لم یلیم یولد است

و لم یکن لہ کفواً احد

مسلم چشم از جہاں پر بست	فطرت این دل سخن پر بست
-------------------------	------------------------

لالہ کو بر کوه سر دمید	گوشہ امان گلچسپ بند
------------------------	---------------------

آتش و شعلہ گیر دہر بر	از نفس مانے نخستین سحر
-----------------------	------------------------

کوکب و مائده پنداروش	آسمان ز آغوش خو نگذاروش
شبنم از چشمش بشوید گرد خواب	بودش اول شعاع آفتاب
تا تو در قوام بهیمن باشوی	رشته بلم کن با بد قوی
بنده اش هم در ساز با شریک	آنگه آتش احد است و لا شریک
غیرت او بر تابد همسر	مومن بالائمه هر بالاتر
انتم الاعلون تاج بر سرش	خرقه لا تحزنوا اندر برش
بحر و برپورده آغوش او	می کشد بار و عالم دوش او

لَا تَحْزَنُوا لَهَا تَهُنُّوا لَهَا لَعَلَّوْنَ اَلْعُلُوْنَ الْح (آیه شریفه)

برخوتند ردام افکنده گوش

پیشِ مابل تنیخ و پیشِ حق

در گره صد شعله از دغلش

در فضائِ این جهان مانده و بود

عفو عدل و بذل و احسان عظیم

ساز او در بزم با خاطر نو

او گشتان با عباد و هم صفیه

زیر گردون می نیاید دلش

لله اعلم
برخوتند ردام افکنده گوش

برق اگر ریزد همی گیرد پیش

امرونی و عیسا ز خیرش

زندگی گیرد کمال از جوشش

نغمه پید نیست جگر تکیه او

هم بقهر اندر مزاج او کریم

سوز او در زمها آهنگد

در بیابان مجتبه با صید گیر

بر فلک گیرد قرار آب گلش

طائرش منقار براختر زند	آنسوئے این کہنہ چنبر برزند
زیر پناہ پرے نکشود	کرکاستی نیر خاک آسود
ز مجور می آشی	شکوہ سنج گزین آشی
سے چشمن بریں افتند	در بخل داری کتاب زند

تا کجا در خاک می گیری وطن
 رخت بزار و سر گزروں فلک

عرضِ حالِ مُصَنَّفِ کُحْوَرِ حِمَہِ لِلْعَالَمِینِ

جلوہاتِ تعبیرِ نابِ زندگی	اے ظہورِ شبابِ زندگی
آسمانِ ازبوسہِ بابتِ بلند	اے میںِ ازباکِ بہتِ اچمند
ترکِ تاجیکِ و ہندوئے تو	ششِ حبیبِ شنِ زباوئے تو
فقرِ تو سرِ پایہِ اینِ کائنات	از تو بالا پایہِ اینِ کائنات
بندگانِ راخِ اجلِ آمِختی	درِ جاں شمعِ حیاتِ افروختی
پیکرِ اینِ میںِ سراپِ گل	بے تو از نابو و مندِ یہاںِ نخل

تا دم تو آتش از گل کشود

دوره دامن گیسو پیر ما شد

تا مرا افتاد بر ویت نظر

عشق در من آتش فروخت

نالہ مانندی نے سامان من

از غم نہیاں نگفتن مشکل است

مسلم از سیر نبی گنجینه

از منات ولایت عترت و ہل

تو وہ ہائے خال ادم نمود

یعنی از سیرت خوش گاہ شد

از اب ام گشتہ محبوب تر

و رفتش یاد کہ جام سوخت

اس صراحی خانہ ویران من

باد و در دنیا نہفتن مشکل است

باز این بیت اکرم تجا شد

ہر یکے ارد بیت از غل

شیخ ما از برین کافرت است

ز خستی از عرب چیده

شکل بر فاقِ عجم اعضا و

همچو کافر از اجل ترسیده

نعتش از پیشِ طبیبانِ مُردوم

مرد بود از احوالِ گفتمش

خاکِ عشق افشایِ اینِ نیت

داستانِ گفتم از یارانِ نخب

ز آنکه اورا منوات اندر سر است

در خمستانِ عجم بید

سر تر از اشکِ او صبا و

سینه اش فارغِ قلبِ زنده

در حضورِ مصطفیٰ آورده ام

بهری از اسرارِ قرآنِ گفتمش

از کلویمِ نغمه و نخب

بنگمتی آوردم از بستانِ نخب

مخفل از شمع نوا فرو ختم	قوم را در مر حیات آمو ختم
گفت ببا بند افسونِ فرنگ	بہست غوغایش از قانونِ فرنگ
اے بصیری را در آنج شندہ	بربطِ سلما مرا بخت مندہ
ذوقِ حق و این اندیش را	انیکہ شناستہ شمعِ پیش را
گردلم آئینہ بے جوہر است	ور بحرِ قم غیرِ قرآن مضمر است
اے فروغت صبحِ اردو ہو	چشمِ تو بیندو ما فی الصلوٰۃ
پردہ ناموسِ فکر چاک کن	این خیاباں از خارِ مالِ کُن

۲۴ بصیری مصنف قصیدہ پردہ جس کو نبی کریم نے قصیدے کے صلے میں اپنی چادر طہر عطا فرمائی۔

تنگ کن رخِ حیاتِ بندِ برم	اهل ملتِ انجمن دار از شرم
سبز کشتِ نابسا نامِ مکن	بهره گیر از این سیاه نامِ مکن
خشک گردان بادِ انگورِ مین	ز هر پیرِ اندرِ مینِ کافورِ مین
روزِ محشرِ خوارِ رسوا کن مرا	بِ نصیبِ بوسه پالِ مینِ مرا
گردِ اسرارِ قرآنِ مُنقذِ ام	با سلمان اگر حق گفته ام
ایکه از احسانِ تو ناکس گشت	یکِ علایتِ مزدِ گفتارِ مینِ گشت
عرض کن پیشِ خدا غرورِ جل	عشقِ مینِ دهمِ اغوشِ غل
دولتِ جانِ بنِ نخبِ بیده	بهره از علمِ دینِ نخبِ بیده

در عمل پائید تر گرداں مرا
 رخت جان تا جہاں آورده ام
 بچو دل در سینه ام اسوده است
 از پدر تا نام تو آموختم
 تا فلک ویرینه تر سازد مرا
 آرزوئے من حج ایں ترمی شو
 ایں تمنّا زیر خاکم گوهر است
 مدّتے بالالہ رویاں ساختم

آب نیام گہ گرداں مرا
 آرزوئے دیگرے پرورده ام
 محرم از صبح حیاتم بودہ است
 آتش ایں آرزو افروختم
 در قمار زندگی باز دمر
 ایں کہن صہبا گراں ترمی شو
 در شہم تاب بہیں یک اختر است
 عشق با مغولہ مویاں باختتم

باده با ماه سیمايان زوم

بر قمار قصید گرد حاسلم

این شراب از شیشه جان بخت

عقل از پیشه ام ز تار بست

سالم بودم گرفتار شک

حرف از علم یقین ناخوانده

ظلمتم از تاب حق بگانه بود

این تمنا درم خوابیده ماند

سارا - غلام

بر چراغ عافیت مان زوم

رهنما نبرد کالای دلم

این ز ساراز و امانم نه ریت

نقش او در کشور جاغم نشست

از دریاغ خشک من لایق

در گمان آباد حکمت مانده

شام از نور شفق بگانه بود

در صدف مثل کهر شیده ماند

آخر از پیمانہ چشم چمکید

انے یادِ غیر تو جانم تھی

زندگی را بچلِ سامانِ نبو

شرم از اطلس را و آید را

ہست نشانِ رحمتِ گیتی

مسلمے از ماسوا بیکانہ

حیفِ چوں اور اسرِ آید زگا

از درتِ خیزد اگر خرابی

در ضمیرِ من نوا ہا سیر

بر لبش آرم اگر فرمانِ ہی

پس میں آں روشایاں نبو

شفقتِ تو جراتِ فرید را

آرزو دارم کہ میرم در حجاب

تا کجا زنجیری بُتِ خانہ

پیکرش را گیسو در کنا

وائے امرم خوشا فردا میں

فرخا شہر کے تو بومی اس	اے خنکے کہ آسوی اس
کو کیم دیدہ بیدار بخش	مرقدے مسایہ دیوار بخش
نابیا سایدن بتایہ من	بستگی سپد کند بتایہ من

بافلک گویم کہ آرام نگر
دیدہ غارم انجسام نگر

رقمہ: عبد المجید خوش نویس لوماری دروازہ لہو

